

150. -
KORUNK KÖNYVTÁRA

IV.

Le 2

RADÓNÉ KEMPNER MAGDA

INTEGRÁLLÉNYEK

(REGÉNY)

1926

„KORUNK” KIADÁSA
CLUJ-KOLOZSVÁR

KORUNK

Világnézeti havi szemle. Szerkeszti: DIENES LÁSZLÓ
CLUJ-KOLOZSVÁR

Megindult 1926 elején. — Megjelenik havonta 80 oldalon.

A KORUNK első nyolc számának főbb cikkei:

Dienes László: Korunk problémája. — **Czakó Ambró:** Kereszténység és modern élet. — **Elekes Miklós:** Korunk neurozisa. — **Hamburg József:** A cionizmus az emberiség mérlegén. — **Beder Sándor:** Középeurópa gazdasági problémája. — **Turnowszky Sándor:** A proporcionalitás és a román választójogi javaslat. — **Kassák Lajos:** Az új művészet él. — **Ligeti Ernő:** A demokrácia válsága és a diktatúrák. — **Lakatos Imre:** Amerika és Európa. — **Ligeti Sándor:** Homocentrizmus a társadalmi tudományokban. — **Dosztojevszki:** Egy nevetséges ember álma. (Elbeszélés.) — **Alexander Guidony:** Dizzy. (Szatirikus regény.) — **Berdajev:** A Renaissance vége. — **Sinkó Ervin:** Existencia és látszat. — **Bálint László:** Az industrializmus válsága. — **Neufeld Béla:** A tudatalatti problémája. — **Fábry Zoltán:** Epistola in carcere et vinculis. — **Salamon László:** Ambíciók alkonya. — **Vámbéry Rusztem:** Úr és kereskedő. — **Földessy Gyula:** Ady harcai. — **Braun Soma:** Az új orosz regény. — **Szántó Hugó:** A győzedelmes metafizika. — **Pfeifer Zsigmond:** Freud és a psihoanalízis. — **Planck M.:** A fizika forradalma. — **Hevesy Iván:** Chaplin. — **Földessy Gyula:** Spengler alapvető eszméinek kritikája. — **Németh Antal:** Az európai színházi kultúra mai helyzete. — **Radóné Kempner Magda:** Integrállányek. (Regény.) — **N. Apáti Jolán:** A montessori gyermekotthon. — **Ligeti Pál:** Új Pantheon felé. — **Panait Istrati:** Movila, a vezér. (Elbeszélés.)

Krishnamurti, az új Messiás. — A bordeauxi „Könnyező Madonna” és a newyorki szadista-klub. — A szellemi munka eliparosodása korunkban. — A szellemi összeműködés nemzetközi intézete. — Szabad vallástudományi előadások Budapesten. — Hare Einstein körül. — A konjunktúra-barométer. — A kultúrák körforgása. — Életmeghosszabbító intézet Amerikában. — Mne Curie és a Francia akadémia. — Az elemek átváltozása és a modern anyagforgalom. — A Golfáramlat szabályozása. — A Hauck eset. — A progresszív Ausztria. — Szavalókórusok és szabadszinpadok Oroszországban. — Filmkultúra számokban. — A reklám. — Raymond Duncan. — A napgép. — A Népszövetség fiaskója. — A gépművészet. — A nemek relativitása. — Ghandi és Európa. — A testkultúra és az Egyház. — A szürreálizmus. — Az utolsó elem. — A világegyetem mozgása. — Szerves-sugárzás. — Büntetőjoggal a háború ellen. — Az új orosz nő. — Irodalom és napisajtó. — Az orosz film.

KORUNK KÖNYVTÁRA

IV.

RADÓNÉ KEMPNER MAGDA

INTEGRÁLLÉNYEK

(REGÉNY)

1926

„K O R U N K “ KIADÁSA
CLUJ-KOLOZSVÁR

67357

INTEGRÁLLÉNYEK

Késő őszi délután ezüstös derűje mosolygott le ránk a nyárfa nyugtalan leveleiről és az őszirózsák békés, merev szirmairól.

A gondosan ápolt kert egyik magányos, sátoros diófája tövében ültünk ketten öreg barátommal. Ismét pár sugaras, meleg órát töltöttem vele együtt, ismét megbámulhattam hervadó szép fejét, gyönyörködhettem gondolatainak, ötleteinek csillámos ragyogásában.

A nap bucsuzó sugarai visszasütöttek a laboratórium ablakára, mint két parázsos boszorkányszem tüzesedtek ki felénk a magányos, sárga házból; olykor olykor keményen koppant a földre egy érett dió.

Furcsa volt elgondolnom: ezt az embert itt velem szemben, ezt a nagyszerű természetbúvárt, ezt a jóságos bájos öregurat tartják bolondnak és embergyűlölőnek. Igaz, hogy nem érintkezik senki idegennel, kivéve engem. Itt dolgozik a lombikjai, műszerei és virágai között és csak én vagyok bejáratos hozzá a hét egy-két délutánján.

Véletlenül ismerkedtünk meg. Valami apró baleset ért a kertje közelében, a kerítés egyik éles, kiálló szöglete felhasította kissé a karomat. Ő történetesen a kertben nyesegette cserjéit, észrevett és behívott. Gondosan bekötötte a sebemet, majd leültetett és beszélgetni kezdtünk. Emlékszem, eleinte rendkívül figyelemmel nézte az arcomat, követte a gesztusaimat, aztán meghívott magához máskorra is. Fizikokémikus voltam én is, mint ő, érdekelt a munkája és így örömmel ígértem be a látogatásomat.

Azóta sokszor kerestem fel. Tudtam róla, hogy kissé hóborlosnak tartják. Fiatalkorában egyszer nyomtalanul eltűnt néhány hétre; amikor felbukkant, lehetetlen fantasztikus kalandról kezdett regélni és egészen megvadult, mert nem hittek neki. Lassanként valósággal neveltséges figurává vált, de később elhallgatott, visszavonult műszerei és virágai közé. Idővel reménytelenségben a misztikum köde tapadt alakjához.

Én nem hittem az elmezavarában. Világos fejű tudóst, józaneszű, bájos, jóságos öregurat ismertem meg benne. Sehogysem tudtam föltenni azt róla, amit mindenki rebesgetett.

Bizalmasa lettem, de egy dologról azért még sem beszélt soha; nem mondta meg, mi volt az, ami remetévé tette.

Engem pedig nagyon izgatott a rejtély. Mig most, ezen a délutánon egyszerre, váratlanul előhozta. Beszélt, beszélt, a szeme földöntúli fényben ragyogott; én pedig hallgattam, feszült várakozással áhitatosan. Mikor a végére ért, már bealkonyult. Különös kábulatban ültem.

Hittem neki!

És most azt mondotta: gyere velem.

Gyere velem: én megmutatom neked a bizonyítékomat. Az egyetlen, amit onnan, az integrállények birodalmából elhoztam. Ami Téged is, mást is azonnal kézzelfoghatóan meggyőz, hogy amit eddig neked elmondtam való igaz.

Előtte ment be a laboratóriumba. Felgyújtotta a villanyt. Ott állott a páncélszekrény előtt.

Levette nyakáról az acélkulcsot, kicsit sápadtan forgatta meg a zárban.

Reszketve, megilletődve álltam ott és vártam.

A kulcs most egyett csattant, az ajtó kinyílt.

A következő pillanatban szegény öreg barátom szívéhez kapott és hangtalanul összerogyott.

Rémülten térdeltem le mellé. Megállapítottam, hogy halott.

Felkeltem és a szekrénybe néztem.

Üres volt.

A bizonyíték eltűnt.

Vagy nem is volt ott talán soha?!

* * *

A temetés után eleget tettem utolsó kívánságának. Átkutattam a páncélszekrényt. Sehol semmi. Nem tudom, ellopták-e tőle a bizonyítékot és szegény efölötti rémületében halt meg hirtelen! Lehetséges.

Annál is inkább, mert amit tudományos kutatásairól mondott nekem, az maradék nélkül igaznak bizonyult. Ott voltak az íróasztalán jegyzetei, kísérleti jegyzőkönyvei. Megvolt minden kísérleti eszköze. A feljegyzéseket ellenőriztem, átrendeztem, a kísérleteken újra végigmentem, egyeztettem minden.

Elbámultam; ez az ember a világ legnagyobb tudósa volt.

Akkor aztán megtettem a jelentéseimet. A tudóstársaságok, egyetemek mindent megvizsgáltak és elfogadtak.

Most készülünk nyilvánosságra hozni mindezt.

Valósággal tudományos forradalmat fog jelenteni.

* * *

Egy téli este pedig leültem és emlékezetből megírtam azt, amit barátom az utolsó délutánon nekem elbeszélt. Azt hiszem: ez volt mégis az ő életének igazi tartalma és munkásságának kulcsa. Különben győződjének meg róla Önök.

Ha valahol hézagos kissé az előadás, bocsássonak meg érte;

mentségemül szolgál, hogy írásban nem maradt rám semmi a tárgyról, mindent emlékezetből állítottam össze.

* * *

Most pedig átadom a szót neki.

I.

A békeszakasz

2015-öt irtunk Kr. u.

A háborus hullám e'mult. A békeszakasz kezdetén voltunk.

Az emberiség egyik fele szabályszerűen levágta az emberiség másik felét.

Tíz nap alatt. Record! Az előbbi háboru még egy évig tartott.

És voltak sebesültek! Most nem; csak halott.

Megkezdődött újra a differenciálódás. Pihentünk.

A zene utolérhetetlen finomságig magasztosult. A lélek saját redőit bujta.

Egy halk finomság extázisba hozott.

A kéjgyilkos lelkét millió kés boncolta.

Akkoriban járvány volt az öngyilkosság.

A hullámhíradó gyakran közölte búcsúzó ifjak és lányok utolsó üdvözlését.

Élelmes ügynökök új, eredeti halálnemeket hirdettek s inas reflektorokkal az utcán.

Virágba, csókba, borbába, mézbe, tűzbe, vízbe, vérbe keverték a mérget, előbb másnak, majd maguknak.

Az eltűntet nem keresték. A temetésen zene szólt, a tor tobzódással terpeszkedett.

A megcsapolt föld testéből csurgott a vér.

A halál lerészegedett.

Ez volt a béke.

És mégis, minden pupillában ott bujkált a halálfélelem.

De a vér nem vallotta be az észnek, hogy remeg.

Az élet azt hazudta önmagának, hogy nem bírja tovább.

A fekete köd rászállott az én mellemre is; miért?!

Fiatal voltam; a fogam erős, csattogó.

Ha körmöm húsomba vájtam, piros vér csordult utána. Másnapra begyógyult.

De bárhová léptem is, viasz és újra viasz. Puha, befogadó, néma, alattomos. Kegyetlen, konok ragacs. Hinár.

A semmi legalább tömött, biztos, teljes.

A Ni csen.

Én

Már én is készen voltam.

Csupán egy hideg sugár futott végig a hátamon. A szájam szélén egy rángás.

Brr... Készen voltam.

Betelt. — De mi?!

Mindegy. Ez ma őszinte nálam: belülről. Az életem edénye most telt csordultig.

De én előbb még magasra emelem!

Nem olyan olcsón! Ravasz ügynökök és rádiójelentések pókhálós csapdájába, nem olyan sután, kibillent egyensúllyal, mint a csorba csupor. Nem én!

Én még ezzel is próbálok valamit. Utoljára.

Talán egy új halált. Vagy egy új életet. Vagy egy feleletet. Mindegy.

Ismertem a régi legendákat, a világot, a vért, a sejteket, az ösztönt. A hitet, a tudást.

Ahol a legmélyebb minden, oda ugrom.

De nem bután: felkészülten! Fulladni, éhen, szomjan halni nem akarok.

Nem én!

Bú sú

Kristálytükörbe néztem. Szivalaku, piros kehelyből ittam egy csöpp forrásvizet. Eldúdoltam a legszebb dalt. Felcsaptam kedvenc könyvemet. Jó. A hullámfeladót és felvevőt zsebembe dugtam. Hátha... nem hiszem ugyan.

Még egy buvársisakot. Oxigénfejlesztő. Villanyzseblámpa. Pár műszer. Így: Mehetsz.

Szobámat kivilágítottam. A virágok lobogtak, a tükrök izzottak, a lámpák diadalmaskodtak. Bezártam az ajtót. A kulcsot messze hajítottam.

Kész.

Az utcán megálltam egy kirakat előtt. Könyvek és újra könyvek.

„A zene, mint narkotikum. A színek orgiája. A kód lemondása. Az öngyilkosság új módszerei. Felmagasztosulás. Az ölés, mint szépség. A hóhér esztétikája. A háború, mint gyógyszer. A jövő háborúja. Háború és öngyilkosság. Szerelem a halál segítőtársa. Szerelem a sirig. A szelem anyagiassága. Az anyag szellemiessége. Az anyag és szellem dualizmusa.”

És így tovább.

Csömör.

A hirdetőoszlopokon egy zöld plakát kiabált. F. iss folt. Odanéztem.

„A Csöndes Folyó partján ma éjjel villi tánc.” Megrándul'am.

„A szellemi mulatóban.”

Ja vagy úgy! Szeánsz.

Tovább.

Mikor a városból kiértem, egy kutya jött mellettem. Megszagolt.
Csaholt.

Végigsimítottam.

Nem néztem vissza. — Miért?! Most igazán és végleg: miért?!

A Csöndes Folyó

Gondolat nélkül, nesztelen léptem a lágy fűvön. Soká.

Félnapi járóföldet hagytam magam mögött. Esteledett.

Nagy tisztaság ragyogott a szemem elé. Ezüst pára hidalta fel
a holdig.

A víz küldte.

Széles, lassu, mély méltóságos.

A Csöndes Folyó.

Partjára ültem. A hold guzsba kötöt'e a lábom.

Azt tartották: aki valaha ennek a néma, rejtelmes, áldásos, lassu
víznek a mélyére nézett, az látta a tükrében önmagát, egészen, igazán.
Sorsát, értékét, hitét, jövőjét, életét. De csak egy villanásig. És azt a
pillanatot ki kell lesni jól.

És erre vártam.

Zöld taláron ezüst szalag. Holdfonála, rét virága, illatárja. Húsz év
parázsos varázsa. Itt az éj.

Sötét a lég, mint a Nincsen. Fehér a hold, mint a Volna. Kék a
víz, mint a Való.

Fekete henger az éjjel.

Reszketek.

Lehajolok a víz fölé. Csönd. Most . . . most belé veszek tekintetem-
mel a mélybe.

Fodortalan, lassu, mély, tiszta hullám. Szédülök.

És lenn, a mérhetetlen tiszta mélyben az én szemem, az én arcom,
az én pillanatom. Nem tudom, mit láttam. A hab már újra fodros.

De ha ez a sorsom, ez nem a Halál.

Nem a Halál.

A parton

A zöld gyepen aludtam reggelig.

A hajnal beléűjt havasi kürtjébe. A napherold hirdette az élet
harcát.

Nyugodt voltam.

Most menjünk sorsom elé.

Mindig a folyó mentén.

A zöld vetés szélén egy fűj borzongott. Szemben kis pásztor-
lányka szaladt.

Hess!

A libák repülést mimeltek. A gyermek nevetett. Haja szertezilált.
Megsimítottam. Nevetett. Szaladt.

Könnyű vagyok.

Könnyű, könnyű vagyok. Visz a folyó, a sodrás, az élet, a halál.
Úszó komp mély vízben... no lám!

Most pillantottam meg az úszó szigetet.

* * *

Ideje volt. Előtte meredeztek a Vörös Sziklák.

A Vörös Sziklák

A Csöndes Folyó, csak lenn a síkságon csöndes és csodatáró. Ott
legendákat szórtak a vízébe, mint szíromfüzért.

Egészen addig, míg a Vörös Sziklákhöz nem ért.

Mert itt már a Rém volt.

Itt már az átok volt, a fűró, a szeszély. Az érthetetlen, fékez-
hetetlen vadság.

A halálszárnyú Végzet.

A hullámos vetés, csillagos mezők közepéből parancsoló nagy-
szerűséggel türemlenek fel a Vörös Sziklák.

Hatalmas lángnyelvekként csapnak ki a termő televényből.

Döbbenetes hosszú, cikcakkos hegylánc. Oly hirtelen vész el,
mint ahogy felbukkant.

Fű nem lepi, erdő nem borítja, állat elkerüli. Meztelen.

Pedig nem is forrong.

A hőtömeg, ha alázuhan róla, kénszagú.

Babona takarja, ember elkerüli. Azt tartják, istenátok. Hogy aki
légkörébe jut, a gyilkos kipárolgástól megvadul, megőrül.

Hogy talán a sziklák mélye maga a pokol.

És oda nem jutni elevenen.

Csak egy élő volt a halálfalak közt: a Csöndes Folyó.

De az is megváltozott!

Ahogy leért: összeszűkülött, csetlett, botlott. Forrt, bögött, vonaglott.

Sistergett, viháncolt. Marcangolt, küzdött, tapogatódzott. Színét
változtatta.

Míg aztán végleg beléveszett a sziklábólba, a mélybe.

Győzött?! Legyőzték?! Egy biztos: nem jött elő onnan többé soha.

De ha a Vörös Sziklák rejtélye megoldható; csak egy útja van.

Ott, ahol a víz is próbálkozott.

Ezt éreztem én. És így, ebben akartam meghalni.

Vagy élni?!

A Csöndes Folyó nem mondott halált.

Így gondoltam most; amikor a szívirványos páraeső előtt meg-
pillantottam az úszó szigetet.

Az úszó sziget

Kicsinyke volt; gyepes föld. Ott rezgett a berzenkedő víz hátán.
Zöld fű, oroszlánszáj rajta; ahogy a partról leszakadt.

Ez lesz az én bárkám!

Egy pillanat. Vízbe ugrom, elérem. Egy darabka letört — de én rajta vagyok.

Mellettem egy elsodort galy úszik. Ritka a Csöndes Folyón. De ez már a Halál torka. Jó lesz dorongnak.

Kihalászom.

Jókor.

Egy hullám a hátára vesz. A szigetem megbillen. Közepére ugrom. Ideje!

Egy lökés a rögtönzött kormányruddal. Egy billenés, kavarodás, valami csattan. Zúg, dördül, harsan, csapódik... Benn vagyok!

A sziklák ölében. A halálbástyák közt. A rohanó árban. A biztos halálban.

Legalább én akkor azt hittem.

A Vörös Sziklák között

Most megszólalt mögöttem egy madár.

Majd azt hittem: bennem,

Ott lenn lappang a fűben. Fél? Dehogy.

Kezembe vettem. Hagyta. Szívemhez vittem; reszketett.

Magasra tartom a kezemben. Repülj! Egy fekete pont.

Elég vagyok magamnak, a halálnak.

Még nem. Még kikerültem ezt a szirtet. Ott, azt az örvényt. Ezt a zátonyt.

Új szirt. Új örvény. Új zátony.

Fejem zug, zakatol. A vérem vöröslik a szemem előtt vagy talán a sziklák?!

Örvénylik, zúg, szakad.

Forgok, csapódom, ugrok.

Küzdök.

És nem kérdezem, hogy: miért?!

A Sziklák a'ott

Sötétedik.

Nem este. Nem felhő. Nem köd.

Boltozódik össze a szikla.

Most!

Fejemre a sisakot. Oxigénfejlesztőt. Feküdni!

Éjjel.

A legszörnyűbb és legmagányosabb.

Ez a pokol.
 Nem, ez a nyugalom ; a béke.
 A víz útja simább. Mérgező gáz nincs. Nem billenünk.
 Szédülök ! Pedig nem félek.
 Vagy persze ! Zuhanunk.
 Itt most történik valami velem.
 Mégis csak a víz az úr. A szövetség. A Csöndes Folyó ! Ez jó
 nekem.
 Nem tudom még ugyan, miért és hogyan.
 Most valami felhasította a lábam. Szikla, szellemkard, cápa fog ?
 Csigavér. A víz majd kimossa.
 Zuhanunk. Lejjebb és beljebb. Ez olyan, mint a csönd. Ez az
 egyhangú mozgás.
 Elalszom.
 A föld alatt, a kő alatt, a víz alatt.
 Az élet alatt.
 Most valami szörnyű csapódott a mellemhez ; szikla vagy a dőb-
 benet ? !
 Most valami dübörgés : a víz vagy a vérem ? !
 Most retentően fáj ; az élet vagy a halál ? !
 Most megtorpantunk. Én és a sziget.
 Most, most bajt csináltunk. Érzem, hogy itt minden másképpen
 szokott történni.
 Jó ez vagy rossz ? ! Vagy ez a semmi ? !
 A szigetet elhagytam : vízben vagyok.
 A bűvársisak őriz.
 A víz torlódik, emel.
 Most megszakad valami, zuhanunk.
 Vízben. Fejjel lefelé.
 Ezt még tudom.
 És hogy nem érzek semmit.

Eszmélet

Fáj.
 Fáj ! Érzed, te semmi ott a föld alatt, a kő alatt, a víz alatt : fáj.
 Ébredj !
 Egy kicsit, egy egész kicsit. Most már csak szeliden ringat valami
 rejtélyes erő. Már nem morzsolnak, zúznak, aprítanak.
 De a karom fáj. Felemelem.
 Mi pattant bennem, körülöttem ? ! Én ? ! Ugyan !
 Hiszen nincs is erőm.
 Meghaltam, meghalok.
 De hol a víz ? ! Most fekszem. És a fekvőhelyem kemény.
 Körülöttem ... Ugy érzem ... csak szikla.

Levetem a harangot. Levegő.
Sötétség.
Hol vagyok?! Barlangban?!
Ez lesz a Vég.
Ez kellett?!
Lea!

II.

Az integrállények országában

Ébredés

Nem tudom, hogy meddig feküdhettem ott sötétben a parton. Különben is; ami majd ezután jön, abból teljesen kikapcsolhatjuk az időt, mert azt odalenn ugyan nem ismerik.

De ne vágjunk elébe az eseményeknek.

Ujabb kábultságomból valami különös bizsergés ébresztett fel. Mintha hangyák csiklandoznák a bőröm vagy apró, kis villamos ütések futkároznának rajtam. Csodálatos módon azonnal eszméltre keltem, tudtam, hogy mi történt velem, sejtettem, hogy mi vár rám... ez az új dolog pedig nem nyugtalanított, csak kíváncsi voltam megtudni, hogy mi az.

Meg akartam mozdulni. Így sebesülten nehéz lesz. Egyszerre legkisebb erőfeszítésre olyat pattanok, mint a lapda és szép csöndesen visszaereszkedem.

— Ördögbe is!

És most valami rettenetes történt. Valami, ami megfagyasztotta ereimben a vért, szivemben a bátorságot, ami szűkülővé tett, mint a félénk ebet: — az, hogy egy furcsa, próbálkozó, morajos visszhang visszadörmögte nekem:

— Ördögbe is!

Jó, jó, hiszen ez így semmi: visszhang. De ismeretlen mélyen a föld alatt, vörös sziklák gyomrában, a pokol tornácán — valami hang, valami olyan, mintha nem is a falaktól jönne vissza, hanem a közelemből... ez mégis csak döbbenetes!

Hozzá még ez a második meglepetés. Egyik volt a felpattanás, azóta moccanni sem merek. De a visszhangot még megpróbálom. Hátha csak hallucinálok és ez már az örület hírnöke... no szép! Ezt ugyan nem akartam, ezért kár volt ilyen mélyre leszállani. De hiszen még tudok számolni, azt az improprius integrált ma is megtudnám oldani, amint a vizsgán. De hiszen akkor; no.

— Csigavér!

És a szörnyű visszhang most másodszor lassan, vigyázva, tagoltan, durván, de úgy, mintha mellőlem jönne, visszamondta nekem:

— Csigavér!

Verejték ült ki a homlokomon. De rögtön felragyogott valami bennem: — a lámpa! Hogyan is felejtethem el. Felgyújtom, akkor otthon vagyok. Körülnézek, körüljárok. De óvatosan mozogjak, mert különben egyet paltanak megint mint az előbb — anélkül, hogy tudnám, miért? Itt a lámpa; szerencsére ép, működik. Gyér sugára megnyugtató otthoniassággal csapódik le előmbe. Szemem káprázik még az előbbi sötétől. De mindjárt!... Hanem most...

Ma sem tudom, hogy bírtam ki akkor elevenen. Pillanatra mint a reflektor, vakító lila fény szikrázott fel előtem, nappali világosságba borítva mindent, egy óriás teret, árnyakat, rejtélyeket, egy előtem levő... Dehogy is gondoltam át én ennyi mindent. Elájultam a borzalomtól. Megállapítható, hogy az utóbbi időben kissé túl gyakran veszítettem el az eszméletemet. De türelem: a következőkben már edzettebben fogtam neki a dolognak és amint kiderült, a félelemre éppenséggel nem volt semmi okom.

Ismerkedés

Emberi számítás szerint sokáig feküdhettem eszméletlenül. Ezt onnan gyanítottam, hogy midőn magamhoz tértem, frissnek, acélosnak éreztem magam, mint valami hosszú alvás után. Lassanként újra tudatára ébredtem helyzetemnek, ami félelmetes volta mellett elég sok sajátágosan érdekes vonást tartalmazott. Nyugodtan kezdtem gondolkodni és elhatároztam, bármilyen szokatlan, sőt szörnyű dolog történne is velem, egykedvűen fogadom és igyekszem a rejtélyeket megfejteni.

Ez az elhatározásom kivételes erőt kölcsönzött testemnek, lelkemnek. Mozdulni egyelőre nem merem... habár... hol is vagyok tulajdonképpen? Minden valószínűség szerint mélyen a föld gyomrában egy hatalmas barlang belsejében, mellettem csobog a csendes folyónak az az ága, amelyik idehozott. De hiszen akkor itt, közelebb lévén a föld szívéhez, a gravitációs erő érezhetőleg kisebb kell, hogy legyen, mint a föld felszínén... itt más a gravitációs mező, más, nagyobb hatást déz elő, ugyanazon erő, ami fent alig elégséges a kezem megmozdítására... ilyenformán az előbbi két sajátágos, akaratlan nekilendülésem teljességgel meg van magyarázva. Valószínűleg az elsőnek köszönhetem egyelőre az életemet. Ugyanis a sziklához csapódva, a fájdalom egy csöpp erőt kölcsönzött az aléltnak, megmozdultam és így kilendültem a partra. Nagyszerű, eddig eljutottunk! Csak óvatosan alkalmazkodjunk az új gravitációs mezőhöz, mert az bizony még sok meglepetéssel szolgálhat, lévén az egész világképünk ennek a függvénye. Azért csak vigyázva. A fejem lassan felemelem...

Hopp!

Ezután észvesztő gyorsasággal követték egymást az események. A fejemet erős, határozatlan villamos ütés érte, erre reflexmozgással felpattantam, hogy elugorjak és már belé is röpültem a vízbe, éreztem a

hűvösségét, csobogását, már-már elsodor . . . amikor egy hatalmas idegen erő érzem, hogy felkap, ölébe vesz — mondom, világosan éreztem, hogy ez már nem az én erőm hatványozott teljesítménye, ezt nem én csinálom . . . aztán egyszer csak megint ott pihenek valahol a sziklán. A fejem még szédül egy kicsit, de azért valójában tetszik a dolog.

Itt valami működik: Véletlen csak?! Nem valószínű, mert igen céltudatosan mentelt meg az előbb egy embert — engem. Ha pedig élőlények . . . nem hinném, hogy emberek vagy állatok, az előbbi felvillanásnál látott árnyak nem vallottak arra, sem a jóság, amivel engem, a betolakodót fogadnak. Mindenesetre, ha élőlények, akkor barátságosak. Mert hiszen elég régóta vagyok tehetetlenül a hatalmukban — hogy mennyire a hatalmukban, azt az előbb szerencsésen éreztem. Vagy más céljuk volna velem?! Kínózni, gyötörni?!

Még nem olyan régen hagytam el akkor az emberek világát, azért villanhatott fel az agyamban az utóbbi badar, tisztára emberi gondolat.

De bármitől származik is ez az ismeretlen erő, meg kell ismernem.

Eközben valami zugát hallottam messziről, majd odébb egy kőszavillanás . . . mit sem láttam mellette, de azt jeleztette, hogy a barlang terjedelmesebb, mintsem hittem volna . . . és hogy mindenütt betölti valami élet. De annál jobb . . . akkor talán én is gyökeret verhetek itt; megtalálom léfelfutóimat.

Folyamodjunk újra a lámpához; de most már megerősítettem a lelkemet; ha a lámpám fénye újra úgy megsokszorozódik mint az előbb, nem ijedek meg, hanem nézek rendületlenül, nézek kitartóan és gondolkodom, cselekszem, alkalmazkodom.

Megörtént!

Pillanat múlva a lámpám fényéhez hasonló, sárgás fénykéve ragyogta be a teret, ahol tartózkodom. Nem kapkodtam, nem rémülődöztem, hanem elszántan néztem magam elé, oda, ahonnan a visszhang és az ismeretlen erő látszottak jönni. A szemem káprázott kissé, de annyit rögtön kivehettem, hogy ez a fény nem az én lámpácskám világának megerősítése; attól teljesen különálló, velem szemben álló fényforrásból jön, valami sajtószerű mozdulatlan sziklaképződményről . . . hát ezt néztem én élőlények . . . ismeretlen elektromos, légköri tünevények játszódnak le itt körülöttem, ebbe kevertem bele életet, szándékot, célt, jóakaratot . . . lehetőségeket!

Felkacagtam. Kicsit csalódottan, kicsit keserűn, kicsit önmagamot biztatón. De a visszhang nem felelt. Pedig akart biz az felelni! Recsegett, ropogott ott valami, de az inkább hasonlított egy kerék csikorgásához, a víz csobogásához, a szél zugásához, mint emberi kacagáshoz. Most még jobban kacagtam!

Van hát valami, amit jobban tudok Nálad én a nevető állat, az Ember! Van már valami, ami itt is csak az enyém, épp úgy mint a sirásom, mert most már biztosra veszem, hogy ahoz se értesz! Ebben

hát mégis külön vagyok és utólérhetetlen, én, érző, nyomorult, nevető, siró teremtmény. A kacagásom, zokogásom enyém és csak az envém.

Hogy örültem ennek, milyen büszke voltam erre én akkor. Emberi érdem, emberi bűn... valamikép többnek lenni, mint az, ami körülötünk van, természet, állat, más ember, isten... minden jó is ebből fakadt, és minden rossz is... minden, ami emberi. És én ott, halottmélyen eltemetve, mindentől elszakítva mindent elhajítva, halálravárón csak kacagtam egyre. Mikor egyszerre a szembenálló sziklaképződmény kicsit elfordult.

Akkor aztán csakugyan elkezdtem sirni.

A szikla megállt.

Igenis, hogy megállt. Mert nem képzelődtem. Mert úgy volt, hogy megállt. Mert meg akart állni. Mert az mégis valami gondolkozó lény volt. És most újra próbálkozott. A sirás sem ment neki. Recsegett, ropogott, csikordult... de nem sirt...

En sem!

Nem voltam egyedül. Volt valami velem, mellettem. Ellenség vagy barát; erő vagy élőlény. Mindenesetre valóság. Lehetőség.

Vigyázzunk!

A testem merevvé feszült a nagy várakozásban. És egy rebbenő mozdulatommal véletlenül lenyomtam a lámpám gombját.

Elaludt.

A másik fény is megszűnt.

Mi ez?!

Utánzás, hóbot, macskaegér játék?! Vagy felelet talán?!

Nekem ez az utóbbi gondolat volt az egyetlen menekülésem. Ebbe kellett belekapaszkodnom, akár igaz, akár csalóka.

Felelni, kapcsolatot keresni azzal az értelmes erővel vagy lénnel.

Megpróbáljuk.

Felgyújtottam a lámpát. Ő is felgyújtotta.

Eloltottam.

Ő is.

Ujra felkeltintom. Fény. Felkiáltok: Föld! Tompán, de egész sikerülten kong utánam: Föld.

No várj, majd én segítek, a, b, c, d...

És lassan, tagoltan elmondattam vele az abécét, aztán könnyen ejthető szavakat.

Ment, mindig jobban. Ez halad!

De mi?!

Mit bánom én, csak értsük egymást: itt a koporsóban, a pokolban minden társ jó.

Most egy eszmém támadt.

Kipróbálom az intelligenciádat, pajtás!

Felgyújtottam a villanyt és azt mondtam: igen.

Ő utánam.

Eloltottam és azt mondtam: nem.

Ő is.

Ezt így egymásután tizszer, türelmesen.

Sötét volt éppen. És én, anélkül, hogy a lámpám felgyújtanám, azt mondtam újra: igen!

Világosság!

Megértett.

Döbbenetes, ujjongó, diadalmas pillanat volt ez! Kapcsolat a mindenséggel, elérése a lehetetlennek, a végső diadal. Pedig akkor még nem is tudtam, mennyire diadal. Ez az ötletem, ez a felvillanásom, ez az intuitív felismerésem mentett meg és tette lehetővé, hogy végigéljek olyan csodálatos kalandokat, amiket ember előttem soha! Ez tette lehetővé, hogy újra visszatérjek az emberek közé és leéljem az életemet mostanáig, késő öregkorig, amikor... de jobb, ha visszatérünk.

Attól már nem kellett félnem, hogy mi lesz, ha a lámpám eleme kiég: lámpásom van, ameddig akarom, olcsó és utólérhetetlenül tökéletes; barátom is, legalább is jóakaróm... nézzünk most már egy csöppet körül. Mindeddig, az idegfeszítő szellemi párviadalban nem mozdítottam el tekintetemet az előttem nyugvó alakról: most hirtelen elhatározással óvatosan oldalt pillantottam, hanem aztán... egy jól kiszámított ugrás... sikerült! és én egészen bele kerültem barátom árnyékába. Ezt akartam... mert amit láttam, a végtelen tér, szikláival, szikláihoz hasonló, egyformaalakú mozgó, nyugvó árnyakkal, olyan furcsa benyomást tett rám, hogy biz én szégyen ide, szégyen oda, vélt pártfogom oldalához csatlakoztam.

Tehát már biztam benne!

Most azután jól megnéztem őt is.

Az integrállények

Képzeljünk el magunknak egy, az embernél körülbelül kétszerte magasabb, kúpalaku képződményt, amely csúcsával fölfelé áll; de két helyen bevágódás, homoru gyűrű van rajta, ami a pörgettyűhöz teszi kissé hasonlatossá. Minden oldalról teljesen szimmetrikus. Egy síkban, a közepén, kiálló golyóalakú részecskéi vannak; feljebb egy másik vízszintes síkban csúcsok állnak ki belőle. Mindez egyanyagu és egy színű; egységes. Feltűnő rajta a csodálatos erőteljes, magabizó nyugalom. Anyaga látszólag olyan mint a szikláé, amelyen feküdtem. Ennyit figyeltem meg rajta először.

Mint később kiderült, igen helyesen.

Az összes többi társai ilyenek voltak.

Integrállényeknek neveztem el őket.

Majd azt is megmondom: miért.

Új veszélyben

De mégsem voltam tul minden veszélyen. Sőt talán most következett el a legnehezebb perc.

Azt éreztem, hogy valami a fejemre üt; testem halálos zsibbadás lepi meg; erőm fogy, öntudatom homályosul; és ez nem ájulás!

Minden testi és lelki erőmet összeszedve, kétségbeesetten életemért küzdve, utolsó re-nénysugárként, utolsó lehetőségként felbukkan belőlem keményen, fájdalmasan:

Nem!

Nem, nem, nem, nem jól esik, ez engem elpusztít, ez nekem a halál, te lény itt mellettem, ha társam vagy, segíteni akarsz, most érts meg, most igazán, most vigyázz!!

Nem! Dörög a visszhang.

És az ütés megszűnt. Élek. És úgy érzem, hogy az előbbi megpróbáltatás nem jön többé vissza soha. Nem is volt szándékolt. Csak véletlen. Idejövők én meztelen bőrű, nyomorult földi ember, védtelenül, tehetetlenül, kiszolgáltatva az elemeknek; vigyázz rám te tökéletes, te megbízható drága barát, te jó, vigyázz rám és én akkor erős leszek.

Valahogy ezt gondoltam össze-vissza, rendszertelenül, boldogan. De nem mondtam ki, nehogy megzavarjam vele a másikat. Vigyázni kell a megismerésre nagyon. De hogy hálámat mégis kifejezzem vagy csak állati ösztönösséggel, további védelmet esdeklőn, gyáván, szeretettel nyujtom felé a két karom. Már már elérem az egyik golyós csápot... mikor hirtelen, döbbenetes váratlansággal szakad rám a szó:

Nem!

Annyi időm még volt, hogy visszakapjam a kezem, mint a kigyó-csipelt.

Nem!

Ez nem lesz jó nekem, ez az érintkezés és a másik ezt már tudja, hogy mi a jó nekem. Én még nem. Csak ha késő. Ő már látja, hogy ez hasonló lenne az előbbi ütéshez vagy rosszabb. Ő már használja a tagadás, tiltás jelét, hogy:

Nem!

Köszönöm. Ez mégis kibuggyant belőlem. Meg egy könnycsepp. Megértette vajjon?!

Elmélkedések

Igy ment ez mindig egy lépéssel tovább.

Ismerkedtünk. Barátkoztunk.

Két hétre való élelmem volt. Egyelőre ez nem aggasztot. Két hét! Egy örökkévalóság.

Víz volt bőségesen.

A levegő langyos, inkább meleg. De nem forró. Hogy lehet ez, lenn, mélyen a föld gyomrában?! Egyelőre ezt nem értettem. Mozgá-

saimat már tudom nagyjából irányítani. Csak a mértéket kell eltalálnom jól, amellyel lefokozom az erőfeszitésemet.

A társam, az ismeretlen társam oltalmaz. Nemcsak akkor, ha figyelmeztetem; magától is.

Néha cikáznak eléink más integrállények. Kissé félek tőlük. Közelebb huzódom, azt mondom: félek. Többször történik ez. Érzem, hogy a társam figyel. Végre egyszer azt mondja: nem.

Ezt nekem mondta, nem a többi integrállényeknek. Ez csak azt jelentheti: ne félj!

Miért ne, hisz a többi nem ismer, nem tud rólam! Mindegy. Nem fogok félni.

És csakugyan elsiklanak mellettem. Egy sem törődik velem. De nem is bánt egy sem.

Igy jó.

Vizsgálódom; körülnézek. Messziről semmi lényegeset felfedezni nem tudok.

Nem szabad megállanunk ezen a ponton: igen, nem, köszönöm, félek. Az éielmem elfogy, a jövő mégis bizonytalan. Két hét. Addig előre kell jutnunk. De hogyan? Ismerkedjünk tovább. Ez az egyetlen út.

Azon sokat töprengtem eleinte: az integrállény nem láthat engem: nem láthat a szónak abban az értelmében, ahogyan én látom őt magam előtt; nincs szeme vagy ami csak ehhez hasonló volna. Különben is ők sötétben élnek, a világosságuk cikázó, pillanatnyi. Ő éppen úgy megóvott engem sötétben, mint világosban.

Nem neki kell a fény, hanem nekem! Értem termeli, az én igenlésemre. De mégis lát vagy érez engem, az nyilvánvaló, minden cselekvése ezt mutatja. Minden mozdulata ökonomikus, öntudatos. Bizonyára benne más a látás szerve és képzete, mint bennem; de talán még tökéletesebb.

Ebben azután megnyugodtam. És igazam volt. Mindketten tudtuk már, hogy hangok útján kell közlekednünk. Ő nem hallhatta a hangom... de valami felfogó készüléke kellett, hogy legyen... hátha átalakítja a hanghullámot előbb más energiává, hogy felfoghassa... Vagy ezzel is úgy lennénk, mint a fénnel?

Ha én nyugszom, ő is pihen. Nagyszerű, tökéletes nyugalommal. Alszik? Nem. Azt soha. Legalább is mindenre és azonnal reagál. De amikor csak lehet: pihen.

Érez?

Nem tudom, Azt hiszem, nem. Akkor nem lehetne ilyen nyugodt. Gondolkodik?

Nem tudom. Talán.

Cselekszik?!

Igen, igen, igen! És pedig céltudatosan.

Akar?

Ugy látszik, még pedig mindig a jót. Azt, ami föntart.
Vonzalomból? Nem hinném.
Kísérletezzünk tovább.

Táplálkozás

Elhatároztam, hogy egy kis szemlét fogok tartani az engem magába fogadó mindenségben. Egész bátran nevezhetem így — számomra a mindenséget jelentette, egy zárt rendszert, amiből nem törhetek ki, amibe bele keil simulnom, mint gyermeknek anyja karjaiba. Emlékeim voltak ugyan — de az események gyors pergése és ütésszerű szokatlansága nem engedte, hogy felidézzem őket. Csak eleinte, a nagyobb rémülések megdöbbenések idején suhant át a homlokon egy simítás — mintha anyám keze — egy forráság — mintha Lea testének tüze... de lehet az is, hogy egy légáramlat csapott meg... az is lehet.

Pedig légáramlat ebben a csöndben még sincs. A levegő nem mozog észrevehetően... és ez ad valami kibírhatatlan, tikkadt fülledtséget a tüdőmnek. Ez — de majd csak megsegít a víz! Persze a vizet kár elhagynom — vagy megtanítom előbb rá a társamat, hogy ez nekem kell, ide visszatérjünk. Ha azt mondom: víz, akkor gyermek. Lehet ugyan, hogy másutt is bukkanunk forrásra — de ez bizonytalan.

Óvatosan a víz fölé hajoltam — óvatosan, mondom, hogy belé ne csöppenjek. Egyuttal azonban kiakartam próbálni Órangyalom gondosságát, hogy vajon elcsippent-e a víz mellől, amikor közel érzi a veszélyt. Mozdulatlan maradt — nem mondhatom, hogy figyelt — látszólag mit sem törődött velem, csak világított rendületlenül. Ej no, tőled ugyan bepottyanhatnék a hullámok közé — gondoltam dühösen, de mindjárt megnyugodtam; az integrállény ugylátszik nem fél, nem fél és nem kapkod — neki a tudatában van az, ami velem történik és amelyik pillanatban okvetlenül szükséges — de csakis akkor, kiránt a csávából. És csak is így jó ez nekem, mert ha merő óvatosságból nem engedne a víz fölé hajolni, — tantalusként elepedkedhetnék a szomjuságtól. Így aztán vígan fürösztöttem tikkadt fejem és párolgó testem a drága vizsugárban... majd egy keveset elfogyasztva az utraláló sonkászsemléből, kibékült lélekkel szürcsöltem a langyos és mégis üdítő forrásvízet. No de...

Az történt, hogy az integrállény valósággal nyugtalannak látszott... most először. Minden oldalról megfordult körülöttem, megvilágított... bizserget újra a bőröm... ez bizony kísérletezik. Valamit nem ért. Talán a sonkászsemlét... vagy hogy éhes lenne?! Erős próbája volt ez a szeretetemenk és az önfeláldozásomnak. Lehet, hogy csak hizelkedés okából ugyan... de egy darab elsőrangú sonkászsemlét fájó szívvel és tétova kezekkel felé nyújtottam...

Eszembe jutott... talán egy egész nappal meghosszabbítaná ez az életemet. Mindegy mégis odakínálom. No de most... hát persze nem nyul érte, nem kap utána. Mivel is kapna... Nincs keze. És hogyan

enne meg?! Nincs szája. És hogy emészténé meg?! Nincs gyomra. Persze én csacsi! Az integrállény megkövülten nyugszik velem szemben. Hiszen ez nem eszik és nem iszik!

Éppen ezt csodálta nálam... Villan fel bennem, hogy én növényi és állati lények részecskéit hasonlítom át a véremmé, testemmé, lelkemmé, hogy éljek, mozogjak, gondolkozzam. Hát biz ez furcsa is lehet egy integrállénynek. Hanem akkor az a lény, még sem lény, hanem gép! Valami pompás gép, eszköz, műszer, amit kiváló emberfölötti intelligenciájú és kulturájú lények alkottak meg a maguk mulatságára, védelmére, továbbfejlesztésére. Valami nagyszabású gépkultúra tejlődhetett ki ezen a különös területen, ahol az emberfölötti emberek vagy mit tudom én, milyen lények hírnököit és közvetítőit küldtek hozzám, akit bátorságban magukhoz méltónak éreztek és most teljesen elfogadhatóvá akarnak tenni. Egy gépinstruktorom akadt tehát, aki tökéletesebb minden földi pedagógusnál, aki tanítva, maga is tanul. És már dagadozott a keblem a büszkeségtől, ahogy erre a különös államra gondoltam és hogy megnyerem a szövetséget az én földi népcsoportom számára és ez a végleges diadal lesz, végső leszámolás és hogy én leszek a világ leghíresebb embere, a leggyőztesebb hadvezér.

— Mindez egy pár szemrebbenés alatt. Perccel, órával, rég nem mértem az időt. És nem gondoltam arra, hogyha így is lesz, ezek a lények bajosan adnak segítő kezét ilyen véres akcióhoz, mert hogy igen-igen szelideknek látszanak.

Dicséretemre legyen mondván, nem sokáig időztem én sem ennél a fenhéjázó gondolatnál... Rögtön utána eszembe villant a felfedezés kulturális jelentősége, a tudóstársaságok, a fogadtatásom, előadásaim, amikben földalatti utamat vázolom, kitüntetésem...

— Vagy ugy!

Egyelőre meg kell keresnem azokat a lényeket, fel kell kutatom az ismeretlent. De ahogy ez az integrállény itt áll és rámbámul... valójában nem áll és nem bámul, hanem nyugszik és magában tart... igen, ez a legjobb kifejezés... nem figyel, hanem magában tart... akkor ez a szolgálatkész tiszteletreméltó lámpás minden nyugalma, szimmetriája és egyszerű, feltétlenül anyagias megalkotottsága mellett sem hat gépnek. Nem, a leghatározottabban nem érzik gépszerűnek. És ez a furcsa.

Tessék, elábrándoztam! Ez legalább is tized vajaszömlényi időt jelent az életemből. Ilyenek vagyunk mi emberek. Játékosak, pazarlók, irracionálisak — és igen, igen beképzelték. Már jólesett hinni, hogy ezeken a drága, okos, segítő, nélkülözhetetlen valamiken kívül és felül léteznek itt hozzám hasonló lények, akik azokat kihasználják, gyűlölni és harcolni tudnak... gyarlók és zsarnokok, mint jó magam, mondjuk csak egy szemernyivel okosabbak. Jobb lesz, ha ehelyett megtanítom barátomat arra, hogy ez a víz — én vagyok. Jobban mondván én a víz

nélkül nem vagyok. Hogy a víz nekem igen. Igen, igen, igen!

Szürcsöltem tehát egy kortyot és azt mondtam: víz. Ujra. És aztán azt mondtam: igen.

Megtanulta. Utánam mondta. De vajjon érti is? Azonnal meglátjuk. Pár lépéssel, jobban mondva szökéssel — távoztam tőle és majd onnan visszavezetlitem magam.

Megtörtént.

Baj van! Nem jön utánam.

Intek neki. Semmi eredmény.

Beleizzadok ez újabb nehézségbe. Hozzá nem érhetek, hát hogy húzzam magammal.

Még tovább megyek. Nem, nem, ez már sok. Inkább vissza biztos menedékbe.

De újra megpróbálkozom. Megállok. Azt mondom. Igen. Megindult. Ha igenlek, azt teszi, amit én.

Meg van a kulcs tehát.

Most már együtt szökdelünk. Illetve ő lassan lebeg mellettem. Jaj a víz! Már nem is látom. Persze, mögöttünk sötét van. Most próbáljuk ki.

Víz: igen.

Ez nagyon öntudatos és bátor volt. Megfordulunk és már repülünk vissza.

Brávó!

Ujra itt vagyunk. De kissé nehezen tájékozódom. Pedig azt mégis tudnom kell, hogy honnan szálltam le! Ki tudja, hátha egyszer...

Mégsem birtam elfojtani egy halk sóhajt.

A lejáráthoz odaállítottam Buddha írásait. Kedvenc könyvem. Most is magammal hoztam. De vajjon nem eszik meg az egerek? Egy ceruzát is odaszúrtam mellé. Így meg van a jel.

Most már indulhatunk.

Felfedező út

Kóboroltunk. Hol, merre, meddig?! Hiábavaló kérdések ezek.

És most csalódtam a legszörnyűbbet. Sehol semmi változatosság. Nyoma sincs állatnak, növénynek, óriási boltos üregnek egyik fala mentén haladunk tovább. Szinre, alakra, nagyságra, viselkedésre szakasztott egyforma integrállények pihennek és lebegnek benne, mint az elkarhozottak árnyai.

Ez mégis csak a pokol!

Egyszer véletlenül egy más integrállény oldalán kezdtem haladni s arra ébredtem, hogy annak a fénye kigyúl és a másiké elalszik. Riadtan menekültem onnan az előbbi irányba. Most az én integrállényem világít, a másik elsötétedik.

De vajjon nem tévedtem el újra? Ez tényleg az én társam?

Kipróbáltam. Pompásan reagált. Ez ő. Nem tudom, honnan érez-

tem ezt olyan halálos biztonsággal. Hiába mi emberek az ösztönünkkel még mindig sokat megtudhatunk. Pedig a másik lény ép oly barátságosan világított, mint az anyém. Mégis.

Egyáltalában; valami sajátságos bonthatatlan, lényegi egység jellemzi ezeket a lényeket. Amit az egyik tud, azt nyilvánvalóan mind az összes tud a. Pedig nem közlik, nem tanulják... de a tudatukba kerül. Nem emlék znek — mert minden mindig a tudatukban van.

Erről később még jobban meggyőződtem. És ez az ő lényük rejtélyének megfejtése.

Megfogtam a sziklát. Ugy látszik, azt szabad. Pedig alighanem ugyanaz az anyag, mint az ő testük... ha ugyan szabad itt ezt a kifejezést használnom.

Gépeket, eszközöket hiába kerestem; nincs. Sehol semmi nyoma.

De mire is kellene az nekik? Cselekvéseik ősegerszerűségűek. Helyeslést és tiltást, előmozdítást és akadályokat, igenlést és tagadást ismernek. Ezt egész lényükkel. Igenlik azt, ami fentart. Tagadják azt, ami rombol. Ők maguk nem rombolnak, hisz nem esznek, isznak, nem éreznek, eszközöket nem igényelnek; tehát nincs harc. De viszont minden rezdülést felfognak. Ha jól meggondoljuk, nem is olyan csodálatos ez, mint első látszatra hinnénk. Hiszen a mi testünk is képes felfogni különböző jelenségeket, különböző hullámhosszú rezgéseket. Így a különböző hosszúságú rövid, szapora, elképzelhetetlenül gyorsan száguldó fényhullámokat, vagy a lomhább, ritkább levegőrezgéseket, a hang különböző árnyalatait. Sőt az utóbbiakat maga is képes szolgáltatni. Vannak olyan hullámok is, amelyekről tudomást szerez és olyanokká alakítja őket, hogy a testével felfoghassa. Itt van például a hullámtelefon, amely nélkül már nem képzelhetjük el az életet.

És ha ez lehetséges... miért nem képzelhetjük el akkor azt, hogy vannak lények, amelyek tökéletesebbek sokkal mint mi?! Amelyek az összes hullámjelenségeket, elektromosság, fény, hang és Röntgensugarak és még minden egyebet, ami ezek előtt, között vagy után van, eszközök és átalakítás nélkül, olyan tökéletesen fel tudják fogni, mint mi szemünkkel a fényt? Csakhogy nem egy szervük szolgál erre, hanem egész lényük. És olyan tökéletesen létre is képesek hozni őket, mint a hangot? És ha ez így van, miért ne mehetnénk egy lépéssel tovább; miért ne láthatnánk be, hogy akkor ezek a lények a jelenségek nagy különféleségét, bár egymástól megkülönböztetni képesek, mégis egy nagy egységbe foglalják, a mindenség egy-ébe. Hogy a fény nekik nem fény, a hang nem hang, az elektromosság nem elektromosság, hanem különböző erősségű kiélési formája annak a valaminek, ami a mindenség, a mindenség energiakészlete.

Az ő rendszerük látszólag olyan zárt, talán nem is sugározza ki energiát; és akkor az ő öntudatuk ezt a mindent tökéletesen leképezi — vagy nem így igaz, magában hordja. És amit az egyik befogad, azt

mind egyszerre befogadta. S így azután együtt alkotnak valami tökéletes felsőbbrendű harmóniát, amit úgy is hívhatunk: Élet.

Miért ne lehetne ez így?!

Náluk aztán ilyenformán nincs különféleség, nem haladnak a differenciálódás felé. Eppen ellenkezőleg; mindent egy nagy egyetlen egységbe gömbölyítenek; ezért *integrállények*, mint az öszlönöm azt előbb megszugga nékem. Itt nincsenek példányok, egyedek. Individualizmus és kollektívizmus. Itt a rendszer a szent egység.

De ez nem pantheizmus. Az integrállény *egy* a szikláival, társaival, rendszerével ... de nincs, hogy ki és kit imádjon. Nem érzi azt, hogy ő külön lény, ebben a megvilágosító, ebben a szent pillanatban és megismerésben egynek érzi magát a mindenséggel. Hogy valamibe beleolvadt, jobban mondva előbb valamiről levált, differenciálódott.

Az integrállény mindezt nem érezheti; jobban mondva nem tudhatja.

De az tény, hogy az integrállény több energiát, képességet halmoz fel magában, mint például a sziklafal. És térben, alakban mégis inkább elhatárolt anyag. Cselekvésre csakis ő képes. Ő ennek a rendszernek a csápja.

Pedig akkor itt is van romlás, fogyás, az energiát pótolni, a testet táplálni kell ... esetleg halál is van, születés is.

Erről még nem tudok semmit.

Erre is kaptam később feleletet.

Vissza a vízhez

Fáradt voltam.

Azt hiszem a gondolkodástól. Mert a szökdelés ugyan nem sok energiámat emésztette fel. Könnyen ment. A leghíresebb futóbajnok nem falja úgy a kilométereket, mint ahogy mi haladtunk. Ez nem is fárasztott ... de az agyam dolgozott lázasan az egész úton. Elálmosodtam.

Jó volna a víz partján aludni, ott már otthon vagyok. És hallom a víz csobogását, a Csöndes folyó zugását, abban a napot, eget, szerető szemeket, az egész elhagyott, megvetett, harcos, nyomorult, drága világot. Menjünk a vízhez.

De vajjon ... annyi ideig tart a visszautazásunk, mint az idejövétel? Vagy ha a cél ismeretessé válik, társam odateremt bennünket egy villanás alatt?!

Lehet. De akkor megjelölöm ezt a helyet is, ahol most vagyunk, mert ébredés után — majd azt mondtam „reggel”, egyenest innen szeretném folytatni a felfedező utamat.

Kerestem egy tetszés szerinti szót, mondjuk: vissza. Megállottam és azt mondtam: vissza.

Előrementem és visszatértem. Azt mondtam: vissza.

Persze ő mindenütt velem.

Azt hiszem, tudja.

Ha nem ; bolyongunk másfelé. Ugy is jó.
És most lássuk ; igaz-e, hogy egy integrállény nem felejt ; nem
emlékszik ; csak tud szakadatlanul ?

* * *

Felkiáltottam. Víz !
Elkábultam. És már ott ültem a víz partján !
Szédítő gyorsan repített vissza a hullámszél.
Itthon vagyunk.
Határozott otthoniasságot éreztem már itt.
Vacsora ? ! nem kell, takarékoskodjunk. Meg aztán nem is igény-
lem. Szerencsére nincs nagy élvágyam. Így jó. Vajjon lebeg egy sas a
vörös sziklák fölött ? !
Csobog a Csöndes folyó habja ? !
Hogy piheg most odafönn az élet !
Oltsuk el a lámpát ! Sötétség ...
Jó éjszakát.

Álom

A csöndes folyó partján fekszem. Mellettem kankalin és ibolya kan-
dikál ki a sarju fű közül ; mondhatatlan kedves, zsongító zene a tücskök
cirpelése, a levegőt virágok illata teszi bódítóvá. Tágranyilt szemmel
bámulok a báránnyelű égre és a nagy Csönd csodás élénkséget köl-
csönöz az érzéseimnek, gondolataimnak. Nyugtában megfeszül minden
izmom, ahogy magabízón elnyúlok a csiklandós sarju fűvön. Fent a
felhők alatt egy pacsirta énekel. Ismerős a hangja. Lent, nem messze
tőlem a Csöndes folyó fodrozza szeliden hullámaint.

* * *

Most, mintha valami rengetne, ringatna, szelid, anyáskodó kézzel.
Jó ez az enyhe, ritmusos mozgás. Már meg mintha emelkednék
fölfele ... és meglepve veszem észre, hogy a Csöndes folyó vize kiáradt,
előntötte a rétet, a gólyahir szelid fejecskéje még ott integet felém a
borzas vízszin felett és az ár egyre dagad, magasabbra, mindig maga-
sabbra.

En a tetején, mint valami csolnakban ; folyton feljebb emelkedőn.
A folyó medre pedig színültig telve ifju emberek mozdulatlan,
csöndes, szép testével. Ezért áradt ki a folyó, ez borította ki a partra,
ezért hullámozom, emelkedek én is.

De nem gondoltam többé semmire.

Azt hittem, közelebb jutok a felhőkhöz és a pacsirtához.

A rengés erősödött, az ár dagadt.

Már elborította a fák tetejét. Egy távoli templom csúcsa úgy maga-
sult ki a tenger közepéből, mint valami árva világító torony.

Álomban ritkán gondolunk a pillanatnál tovább. Most is úgy volt. Beérttem azzal, hogy így jó és gyönyörteljes az élet, a nyugalom.

Nagyon magasan lehettem. Az új özönviz vitt a hátán. Egyszerre megpihentem. A víz visszahúzódott kissé.

Kemény sziklaágyon feküdtem. Sajátos színe különös visszfénnnyel tükröződött a csendes árban.

Megborzongtam. A vörös sziklák ormára jutottam. A következő pillanatban két fej bukkant fel a habok közül. Vizi lények vagy hajótörtek. Nem kérdeztem. Egy nő és egy férfi.

A nő azt hittem, hogy Lea. De az arca sajátosan más jellegű volt, bár egy vonására sem tudok visszaemlékezni többé.

Atőlelt. Hozzámsimult. Én reszkető karokkal vontam őt közelebb magamhoz. Finom bőrén áttűzelt testének ifjúsága. Az ajkam szomszjasra tikkadt. Edes...

Az ifju feje eltűnt a habok között.

Most még valami nagy sötétségre emlékszem. A víz mintha visszahúzódna. A szájamon egy meleg, vérző száj.

Zuhanunk. A mélybe, az éjszakába. Az ismeretlenbe. Nem félek! Több aztán már nem is maradt meg az emlékemben

További kóborlás

Nem mondhatom, hogy könnyű volt az ébredés. Görcsösen kapaszkodtam az álom egy foszlányába, szédülni akartam még és az ajkamon érezni a bizsergető melegséget. Pedig lassanként mégis észre kellett vennem, hogy alattam a szikla szilárd lámaszt nyújt és csak a szokatlanul langyos, nyugodt levegő csókolja az ajkam. Valójában ez még jobb így, minthá megint zuhanni kellene ismeretlen mélybe. Valahol itt örködik a társam is, mindjárt felgyujtom a lángját, szólok neki, igenlem a fényét, de az álom csak nem akar kitakarodni kábult agyamból. Egyszerre világosság lobban föl. Előttem az integrállényem.

Jó reggelt.

Persze, tudhattam volna, hogy a gondolatomat is kitalálja. Keresztül lát rajtam, mint én az üvegen. Vagy hogy a gondolatok is hullámok és az a másik, mint minden hullámot, ezt is képes felfogni. Meglehet. Ez az ötlet aztán egészen felébresztett. Milyen furcsa volna az, ha a földön is... aztán nem lehetne csalás, de azért csak jobban gyűlölnék egymást és mi is lenne akkor, ha egy nő megcsalná a kedvesét és én biztosan tudnám, hogy Lea...

A rezgés pedig nem vész el, csak elhalkul és a halottak végső gondolatfoszlányai, túlélve gazdájukat, még sokáig lebegnének körülöttnk a légben.

Pedig miért ne lehetne ez így?

Mióta alszom? Régóta... de mégsem. Éhséget nem érzek. Vagy

hogy itt keveset igényel a testem, nem fárad, nem robotol, csak szemlélődik?! Jó volna. Meghosszabbítani az életemet.

Furcsa. Itt, ebben a nyomorult veremben, úgy ragaszkodom az életemhez, mint még soha. Mintha megtaláltam volna az értelmét. Vagy mintha valami várna rám. Pillanatig úgy érzem, mintha én is részese volnék ennek a barátságos, zárt, oltalmazó rendszernek. Elfelejték sirni és nevetni, félni meg löprengeni, csak élelem tovább az egyszínű, harmonikus életet és megközelítem azt a bizonytalan valamit, amit némely bölcs boldogságnak nevez.

Elfogyasztottam a reggelit és társammal újra útnak indultam. Sikerült visszavitetnem magam arra a pontra, amelyet előző első kirándulásomban, mint végpontot megjelöltem. Ráismertem néhány elhullajtott zsemlyemorzsáról, amely csak az én zsebeimből származhatott. Most már lassabb tempóban bolyongtunk, de közben teljesen képtelenné váltam az időtartam mérésére. Ugyanis megállapítottam, hogy nagyon ritkán és kevéssé vagyok éhes vagy álmos. Ezek nélkül a periódikusan ismétlődő szűségérzetek nélkül pedig semmi fix pontra, határköre nem bukkantam, ami az időtartam méréséhez elkerülhetetlenül szükséges. Igaz, hogy kevéssé is érdekelt ez a dolog. Minden figyelmemet az engem körülvevő világ vizsgálatának szenteltem, de be kell vallanom, nagyon kevés eredménnyel. A hosszú, csőszzerű barlang végetérheteilen hosszúságban nyúlt el előttem, sima, felületes szemléletre majdnem egyforma alaku sziklatömbjeivel, amik a földön és az oldalfalakból emelkedtek ki sűrű összevisszaságban. Az integrállények mindenütt ugyanazon számban, ugyanolyan sebességgel röpködtek vagy pihentek. A levegő nyugodt és egyformán langyos mindenütt. Egyetlen változatosságot a társammal való beszélgetés jelentett, őt tanítottam... igen, én tanítottam őt a gondolatok közlésének arra a módjára, amit mi, emberek ismerünk. Persze nehezen ment, különösen azoknál a fogalmaknál, amelyek előtte ebben a földalatti életben ismeretlenek voltak: vizszont az idevonatkozó gondolatképeimet azonnal állátta, még mintegy bennem és csak egy jelet kellett keresnem a megjelölésükre. Hanem ha szavakkal gondolkoztam, az érthetetlen volt előtte. Lassanként hozzá is szoktam, hogy mindent filmszerűen egymásra következő képek sorozatában gondoljak el. Ez a játék eleinte mulattatott, később egészen második természetemmé vált. Még ma is gyakran ilyenformán gondolkodom. De csakhamar itt is eljutottam egy olyan pontig, ahonnan aztán nem bírtam elmozdulni. A leggyakoribb, mellettünk előforduló tárgyaknak adtunk szöveget, az egyszerű cselekvéseknek is. A kérdéseimre azonban nem kaptam feleletet. Egyszer hirtelen lendülettel arra szántam el magam, hogy hosszú előadást tartsak az én integrállényemnek; lefestettem a mi egész földfelületi világunkat és emberéletünket. Beszéltem neki a bölcsokről, művészekről, tudósokról, a harcról, szenvedésről, vérbajokról és tüdővészről, a csókról és a gyermekekről, szilákról és patakokról, napról, tengerről

és felhőkarcolókról, születésről, halálról és gyilkosságról, ételről, italról, borról, vérről, pénzről, méregről és gyöttelemről. Említettem Plátont és Darwint, Bergsont, a bibiát és a spiritisztákat; a rádiót és a vallást, a papokat és a katonákat, asszonyaink fehér testét és az újrendszerű hadműveleteket. Kitértem az individualizmus és kollektivizmusra és a gondolkodás formáira. Elszavaltam néhány Ady-verset és eljártam a legmodernebb táncot. Közöltem egy omlette-receptet és elfütyültem egy Schopin-prelude-öt. Kitértem a tavaszi párisi divatra, elmondtam az új darabom tartalmát, véleményt nyilvánítottam az alkoholról és az ópiumtilalomról, a Nyugati Ligáról és a Keleti Népszövetségről. Röviden vázoltam az atómok sűrűségét, a kristályok életét és az újrendszerű balzsamozó eljárást. Pálcát törtem a jövő festészet iránya mellett és a technika várható fejlődési irányára hívtam fel az integrállény figyelmét. Be-zéltem, beszéltem, mint egy örült vagy mint egy megkerült politikus, beszéltem cél nélkül, ész nélkül, minden várható eredmény nélkül... csak azért, hogy a saját hangomat halljam és visszaszugeráljam magamnak a multat. Csak akkor eszméltem rá a helyzetem furcsa és komikus voltára, amikor egy pár nyugvó, figyelő idegen integrállényt pillantottam meg körülöttem. Akkor láttam, hogy voltaképpen egy kiálló sziklacsúcson állok, veszettül hadorászom és értelmellen zagvaságokat beszélek, mikor már a hallgatóság is odatelepedett körém. De milyen hallgatóság! Ezek nem helyeseltek, nem tiltakoztak, nem zajongtak, nem hordoztak körül a vállukon és nem csaptak fejemhez záptojást; ezek nem sirtak, nem kacagtak, nem verték össze a mellő lábaikat; ezek talán nem is értettek semmit az én gyönyörűséges szónoki remekemből, ami pedig más körülmények között határozottan értékes beszéd lett volna. Ezt így utólag, pozítíve megállapítottam, meg azt is, hogy kár volna érte, ha pusztába elhangzott szó, illetve az ürbe kisugárzott, veszendő energia lenne. El is határoztam, hogy majd lefekvés előtt leirom, de akkor már legnagyobb sajnálatomra egy szó sem jutott belőle az eszembe.

Hanem mégis, miért gyűltek ezek az integrállények mind ide? Tanulni akar'ak vagy félték tőlem vagy talán báru'alták nagyságomat. Ideneztek! Hát ezt tudjuk mi meztelen, érzékeny, gyáva emberek! Mi ehhez képest a ti józan nyugalmatok, látszólagos örök életeitek, indulatmentes értelmességtek... Így én nekitüzesedve. De olyan furcsán, védőleg vetek körül, hogy mikor megelégettem a dicsőséget és újra útra akartam kelni, kitörni társammal a körből, alig engedtek, csak mikor már jó ideje eltelt, hogy lecsillapultam. Talán egyszerűen bolondnak és közveszélyesnek tartottak? Nincs kizárva.

Ez a gondolat azután lehűtött kissé. Most már megvártam, míg tovább kőborolhattam az előbbi zajtalan életemet. A kis epizódra pedig mosolyogva gondoltam vissza.

Nemsokára szokatlanul fáradtnak éreztem magam. Lefekvéskor

azonban nem jött mindjárt álom a szememre. Eleinte csak minden rendszer nélkül csapódtak fel előttem a közelmúlt furcsa kalandos eseményei, azután láttam magam a földi világban, azzal a minden mindegy, mindent elhajító gesztussal, ami végső eredményében ide taszított ebbe az ismeretlen rejtélyes mindenségbe. Majd az ablakomon kihajolva integrállény barátomat pillantottam meg méltóságosan lebegve a levegőben, lent kavargó embertömeg, lovasrendőrök, zúgás, ágyulövés — erre vadásznak! — villan fel az agyamban, megrázkódom... azt hiszem, lázam van — állapítom meg. A fogam vacog és érverésem gyors... betegség... és már látom az orvosomat, ahogy leszáll ide hozzám, ide az integrállények közé, ráteszi a fülét a mellemre és hallgat. Furcsa, hogy ő nem csodálkozik semmin. Ezen elgondolkoztam egy csöppet és lassan lehiggadtam.

Most már rendszeres nyugodtsággal sorakoztak a gondolataim. Átsuhan az agyamon a mi fejlődésünk iránya, az emberiség fejlődésének története. Láttam az ősembert, aki a karját meghosszabbította egy alkalmasnak talált bunkóval, igen a bottal diadalmaskodó ősembert láttam, aki lényegében nem tett egyebet, mint az a mérnök, aki a gőzkalapácsot konstruálta meg. Mindenki, aki valaha egy működő gőzkalapács előtt megállt és bámulta annak óriási elefánthoz hasonló vasfejét, hallgatta becsapódó döbbenetes dübörgését, felfogta a szemébe szökő villanásokat, valami homályos sejtéssel furcsa, bizsergő büszkeséget érzett. Ime valaki, aki hozzám hasonló, sőt nem is egy, de sok valaki együtt — esetleg még én is köztük, ha nagyon felcsavarnám az agyműködésemet — teremtett együtt vagy bármikor teremthet egy furcsa állatot, egy furcsa eszközt, ami képes arra, amire ember testének karjával soha! — óh ez a gőg nem más, mint az alig egyenesen járó vadember bunkós öklének goromba súlya. Ez az eszközökre, gépekre támaszkodás, ami erőt ad, piramisokat húz fel, felhőkarcolókat merevit és gyárkürtökkel fúj kormot a felhőkbe. Ez varázsol selymet az asszonyok testére és ez kovácsol ékszer, meg kardot a fémből. Ez terjeszti ki környezetünket a föld ölébe, tenger mélyébe és a légkör gyűrűjébe. Ez fejleszti az eszközgyártó észét egészen odáig, hogy évezredekken át gyötrőn boncolgassa annak a sphinxnek a néma mosolyát, amelyet egy játékos pillanatban maga teremtett meg magának. Igen, ez az eszközgyártó kultúra az, amely az első sajátosan emberi cselekvést sugalmazta Káinnak, hogy valamiért, ami nem étel, nem ital, nem nőstény, bunkóval lesujtson Ábelre. Ez az eszközgyártó kultúra az, amelyik belső támasz nélkül fejünkre borítja az eddig kitervelt nagyszerűségeket és mint egy légmentesen záró haranggal lassu haldoklással fojtogat bennünket. Ez a nagyszerű, ez a döbbenetes, ez a szédlítő, ez a magasságos kultúra az, amelyik olyan kíváncsi eszközöket teremt, hogy egyesek, embercsoportok, nagy tömegek önmaguk kicsi erejét, szépségét, lényét megsokszorozzák, véres mézszárlásokkal

kelnek birokra érték. Mert akié a jobb és több eszköz, az a több és nagysz. rübb ember.

És ebben a harcban egyrészt az eszközök teremtéséért, másrészt azok megszerzéséért és meglartásáért meggyöngült a tudónk, leromlott az izomerőnk, szívóosságunk és ma már a magunk meztelen valóságában te:tilig és lelkilg kevésbbé vagyunk harcképesek, mint bunkós őseink. Persze, ha ezt összehasonlítjuk azzal, amit teremtettünk magunk körül, a veszteség nagyon eltörpül. De ha elgondoljuk, hogy mi az, amit ebben az egymás ellen, fajtánk egyedei és tömegei ellen folytatott harcban befelé nem alkottunk meg, holott könnyűszerrel megtehettük volna; akkor csöppnyi irigységgel és mélységes tisztelettel nézhetjük ezeket az integrállényeket.

Ezeket az integrállényeket, akikben a fájdalom és öröm érzései elsenyvedtek ugyan, akiknek nincsenek gépek és eszközeik, de ahelyett befelé fejlődve egy nagy közös egységbe olvadva a felfogóképeségnek majdnem tökéletes csúcsára érkeztek, de csak együtt, egyben alkotják azt a hatalmas, nagyszerű energiamennyiséget, amely a maga tömör öntudatában a tiszta jóság, mert csak a továbbfejlődést akarja és akarhatja. Az ő fejlődésük iránya; minél nagyobb energiatömörítés egy csápban, egy pontban és minél tökéletesebb felfogóképeség ar.a, ami van. Igyekeznek mind hatalmasabb energiát kifejteni önmagától felbukkanó és közösen ismert közös célra, ami előbbre viszi az egész rendszert.

Az a természetem, hogyha egy gondolatot szépen logikusan kifejték, végighoncolok, megnyugszom és valami csöndes gyönyörűség, optimizmus önt el.

Igy volt most is. Már nem bizonytalan a jövő, nagyszerű szenczió, tudományos kaland a vállalkozásom és elcsigázott testemet, lelkemet kellemes zsibbadással pihenteti el az álom.

Unalom

Különös volt. Mikor a zavaros, kábult álomból felébredtem, újra meggyötörtnek, fradtnak éreztem magam. Először itt az integrállények között. Amellett tudtam, hogy nem vagyok beteg. Minden szervem rendszeren, nyugodtan működött és izgalmat nem éreztem a jövőm miatt. Mintha megint az a régi lankadság borított volna fátyolt az akaratomra. Jól esett tovább feküdni és nem érdekelt semmi, ami még velem történhetik. Az integrállény legkevesbbé. Az biztos, hogy a közelemben van és örködik. Semmi veszély, alig valami változás. Az idő, mintha megdermedt volna, már alig érzem a sebességét. Persze, hiszen a szemléleti képeim alig változnak, a különböző lélektartalmak nem követik filmszerűen egymást. Pedig ez az épen, ami az időt teremti bennünk. Az időérzetünk nem más, mint a különböző külső és belső szemlé-

le'ek által megalkotott lélektartalmak egymást változtatása, illetve az ezáltal felidézett hullámmozgás felfogása. Bizonyos hosszúságú és változású hullámmozgásokat, mint fényt veszünk tudomásul, más lassúbb rezgést, mint hangot. A felfogott szemléleti képek egymásra következőzése is szakaszosan ismétlődve történik, bizonyos hullámmozgás jelle gével; ezt mi mint időt érezzük. Ha nincs szemléleti képem, alszom. Nem érzek időt. Legfeljebb csak álmomban, hogyha bizonyos külső hang és fénytünemények minden elzártaságom mellett is hozzám férkőznek, ami aztán egészen sajátos és homályos időt teremt bennünk.

De elveszítjük az időt akkor is, ha vannak szemléleteink, csak változatlanok. Ez teljességgel sohasem érhető el, de megközelíthető hipnozisban; amikor a médium folyton egy tárgyat néz és egy hangra figyel.

Az időérzetnek intenzív, tartós hiánya azután az, amit unalomnak nevezünk. Persze módunkban van azt megakadályozni, vagy úgy, hogy szórakozást, változatosságot keresünk, vagy úgy, hogy belső szemléleteinket, gondolatainkat futtatjuk gyorsabb tempóban. Igen, ez az — most már tudtam — ez az unalom, ami most fojtogatni kezdett. De nem hagyom magam!

Gondolkozni mégsem fogok sokat. Itt az integrállényekkel való kapcsolatomat zavarná, nem értenének jól meg és végül is rájönnek arra, hogy milyen reménytelen a jövőm, a pusztulás és magányosság képe gyötrne, elvágva mindentől, ami emberi — nem, ez, érzetem, nem vezethet jóra.

Maradt tehát a szórakozás. Melyiket is tudnám bevezetni ide, hogy frissebb és változatosabbá tegyem életemet.

Szórakozás, játék... milyen elengedhetetlen szükségessége is ez az emberi életnek, kártya, löverseny, tánc, sportok, társaság... nem baj, ha pénz adja is a lököert hozzá, nem baj, ha a gyötrő sexuális vágyakozás festi is alá egyes mozzanatát, de mindig mássá teszi az életet, de üdit, szépit, gyönyörködtet! Így én, és csak egy csöpp kis szégyenkezéssel hesegtettem el azt a feltolakodó megérzésemet, hogy bizony mi nagy gyermekek már nem is tudunk őszintén játszani mert ha tudnánk igazán, akkor nem nyernénk el egymás pénzét, nem örölnénk fel a harc küzdelmében az idegeinket, nem nevelnénk profesz-zionista atlétákat, nem tanulnánk folyton változó divatos táncokat, hanem harmonikus társaslények módjára csiholnánk ki a játékból vérverejték és pénz helyett a nevetést és a felfrissülést. Csak a gyermek tud még nálunk játszani és nevetni igazán, a gyermek, akit nem ferdített torzzá a társas együttélésünk sok kínzóan groteszk furcsasága.

Kétségeesetten kutattam az agyamban... valami mégis csak maradt; a művészet! Az a művészet, ami őserővel buggyan fel a lélek gyermeki tisztaságu rétegeiből, ami összeolvaszt heterogén elemeket egy közös érzésben, egy közös célra. De már láttam is a művészeink

hajladozó megalkuvását, az emberek, a tömegek elgáncsoló követeléseit, az iparszerűen művészi termelést, a megjuhászkodó berzenkedést, a szemeit erőszakosan eltakaró meglátást, nem, nem, azt mégse vegyék el tőlem, ezt hagyjátok meg ti integrállények, itt a zene, a zene, a gyönyörűséges, csodálatos szimfoniák, az élet magasságos zengése, én muzsikus voltam, én muzsikus vagyok, ne várjátok ilyet, tő még úgy sem ismerlek, nem ismerhettek, no várjátok! És hirtelen csodálatos extázisban buggyan fel a lelkemben Beetho- en egyik szimfoniája. Parancsoló kényszerűséggel gondoltam a hangokra és jelenítettem meg a zenedarab egyes fázisait. És megtörtént, amit akartam; előbb tétován, majd mind erősebben zengett fel az integrállényem felől a szimfonia, megértette, felfogta bennem a hangokat, átvette a hangokat, ujjongok fel! De hamarosan lecsappant a lelkesedésem, mintha ez nem volna ugyanaz a szimfonia... mintha én rosszul emlékeznék — pedig kitűnő zenei memóriámra mindig büszke voltam — és mégse... vagy valami hiányzik abból a zenéből... valami megnevezhetetlen... a föld szaga, a fű színe, az emberek közelsége... vagy, hogy már én sem tudom élvezni... így talán. Nagyon letörtem.

A gondolataim összekuszálták a zene fátyolát, a hangok töredékesekké lettek, elhallgattak. Én pedig eltöprengtem.

Az integrállényeknek nem kell a zene. Nem kell a művészet, nem kell a játék.

Nekünk, embereknek életszükséglet. Bennünket a művészet visz előre, tesz jobbá, nemesebbé. Igen, hiszen ez érthető is.

Nálunk a művészet pótolja tetteink jóságát és szépségét. Szegényes kis kárpótlás, harmónia teremtés; ahelyett, hogy az életben, cselekedetekben élénk ki a még bennünk levő tisztaságvágyat, egyszerűségkeresést, egységre törekvést, ezt egy külön elhatárolt, kifejezetten semmi gyakorlati célt nem szolgáló alkotás csoportban, a művészetben hívjuk életre. Ez megnyugtató a lelkiismeretünket... Oh, sírni tudunk egy könyv kopott lapjai fölött és a mozarab csakis jól végződhet... ez felment bennünket az alól a kényelmetlen szükségérzet alól, hogy a valóságban is jók legyünk. Az eszközök keresésében, a gépkultúrában differenciálttá bonyolódott lelkünk ezerszálú érzéseiből, vágyaiból a művészet szövi a betakaró csudafátyolt, de cselekvéseinkben továbbra is a nyílt egyéni önzés, a brutális és egyenes Kain féltékenysége és a mohó, leplezetlen törtetés uralkodhatik. Oh, az emberek egységes, fenntartó, teremtő cselekvéseinek harmóniája lenne az a csodálatos szimfonia, amelyhez hasonló meleget még nem sugározott semmi művészet az emberi szívekbe. Ez van meg az integrállényeknél, nekik nem kell a művészet nemessége, összetartó ereje, a játék gyermekes próbálkozásai. Ők nem is értik meg a formákban kutatott harmóniát és az emberi lényekben rejlő kuszáltságokat. Nem, ők nem is foghatják ezt fel soha.

Az ember pedig csak életének egy pillanatában emelkedhetik fel

a cselekvésnek ezen egységes, fenséges gyönyörtadó tisztaságára. Amikor két ember egy eljövendő életet terem. De ha lehet, ezt a gyönyört is szeretik lerántani a játék másodrendű zavarosságáig, azáltal, hogy belekuszálják a differenciált élet ezernyi hálózataiba — pénz, hiúság, tilalom és parancs!

Furcsa, hogy én itt mindent tisztábban és egyszerűbben látok, mint földfeletti életemben, az integrállények egyszerű logikájú áttetsző világa, nyugodt, biztos cselekvései adnak a gondolataimnak valami tiszta elhatároltságot, ami meglep, de egyszersmind megnyugtat. A gondolataim most ritkábban sziklanak le helyes útról, mint ezelőtt. Az is bizonyos, hogy most az érzelmemet nagyobb csönd burkolja be.

E'fáradtam, lehunytam a szemem. Most igazán nem gondoltam többé semmire. Ujra mély álomba merültem.

Az ébredésem gyors volt és tiszta. Utrakészen pattantam fel. Indulhatunk!

Sokáig kóboroltunk, kutattam, kerestem, de mindig, minden ugyanaz maradt.

Az integráltársam volt csak valamivel megértőbb iránycmban. Ez azt is jelenti, hogy a multkori egészségtelen, lázas töprengés, gondolkodásroham nem ismétlődött. Tisztább, áttetszőbb voltam. Éltem. És úgy éreztem, nem is kell más.

Váratlan események

A vajaskenyér készletem körülbelül a felére csökkent és már ötször aludtam a folyó partján, mikor egy reggel a szokott módon megreggelizve, mosakodva, majd útrakelve, újra kizökkentem közömbösségemből, újra éreztem félelmet és megdöbbenést, mert tanuja lettem a legnagyobb és leggyorsabb jelenségnek, amit ember valaha is látott és ami mindenél jobban bevilágított az integrállények életébe.

Az utunk eleinte semmiben sem különbözött a többitől. Szökelünk, repdestünk, mint máskor, ismerős tájak és egyforma lények között. Már voltaképen le is mondtam arról, hogy valaha is valami történelem velem — holmi szónoki kiruccanásoktól régen elment a kedvem — amikor egyszerre szokatlanul sok és élénken nyüzsgő integrállényt pillantottam meg. Ezek most *cselekedni akarnak* valamit — ezt éreztem azonnal... de különös módon nem érdekelt, hogy mit. Forogtak, gyülekeztek, újak érkeztek... sőt az én társamon is lassanként mintha valami izgalom váit volna urrá. Ez már mégis közelebből érintett és kezdtem figyelni a dolgot. Most mintha megállapodtak volna valamiben, az egész raj lecsillapult és megállt. Én folytatni akartam utamat, de a társam most e'harsogta a tiltó szót, hogy *nem!* Nem?! És miért?! Döböntem meg kissé. Pókhálós agyam nehézkesen működni kezdett, de semmi, éppen semmi elfogadható magyarázatot nem találtam. Persze

mindamellettt tüstént engedelmeskedtem, mert szentül meg voltam győződve, hogy minden az én javamra és csupán csak az én kedvemért történik. Oh emberi önzés! Még a föld alatt is mily nagy, a hatalmad.

A következő pillanatban azonban az én engedelmes, alázaos szolgálatkész társam, aki eddig csak az én titkos gondolataimat és kívánság imat leste, aki eddig, úgy éreztem, üszlán az én személyes szolgálatomra volt kirendelve, egyszerre megindult és harsányan, parancsolóan kijelentette, hogy igen!

Igen; ami azt jelenti, hogy kövessem én őt, amerre megy, nem kérdezve semmit és nem tudva semmiről, hogy ő az úr és én a szolga és az ő tetszéséhez szabjam a lépteim irányát. Még mindig azt hittem; ez miattam történik. Most mutatni akarnak valamit.

Egy oldalt kiugró lapos, elég magas sziklatömbre vezetett. Ő leszállt onnan, én utána... illetve csak szerettem volna, mert erre igen udvariatlanul rámdörmögte, hogy nem!

Nem. Azaz, hogy ne mozduljak. Egyedül maradjak itt ezen a sziklán. De hiszen ez...

... Ez nekem sehogy sem tetszik... akartam kiegészíteni a gondolataimat, amire azonban nem maradt időm a meglepetéstől és döbbentéstől. Mert ebben a pillanatban a fény kialudt és engem koromsötét éjszaka vett körül. Mi ez?! Levették rólam a kezüket?! Megbántottam őket?! Vagy csak meguntak és most itt hagynak sorsomra ebben a pusztaságban, vagy éppen elakarnak itélni és azért gyűllek itt mind össze körülöttem?!

Nirvána hol vagy? Mégis verejtek ü ött ki a homlokomon.

Reszkető kézzel próbáltam felgyújtani kicsi zseblámpámat. Sikerült is. De felzugott mellettem a nem! Ösztönösen eloltottam. Itt nincs ellenszegülés. Hatalmukban vagyok. És most beteljesedik a sorsom.

Kinos, halálfélelmes percek következtek. Vagy órák? Nem tudom. Folyton azt vártam, hogy mikor zúznak halálra vagy engednek rám valami gyilkos hullámokat. A sötétben és csendben csak a vérem zugását hallottam és a szívem dobogását számolgattam. Véres ködbe borult előttem mult és jövő... úgy álltam ott a sziklán, mint egy meztelen, elátkozott ember a mindenség kitért torkában... Azt éreztem, hogy riadt, zugó vérem most tüstént felpattanja egy ütőer falát és kiszökik. Még vágytam is utána, hogy történjék meg ez mielőbb.

Mikor egyszerre lassú zugásra lettem figyelmessé. Mint egy messzi vizesés vagy egy villanygép zörgése. Ez a hang visszaadott önmagának.

Es most az egyszer nem fogok engedelmeskedni. Ugyis mindennek vége! És még a halál is jobb ennél a szörnyű lélekgyilkoló várakozásnál, ami előbb, utóbb megőrjit. Különben is — mit veszithetek?! Már volt annyi erőm, hogy elővettem a villanylámpám, a zaj felé irányítottam és hirtelen elszántan felcsavartam.

Csodálatos látványban volt részem, amit nem vártam és ami ezért szörnyen meglepett, de egyben meg is nyugtatott.

Tőlem kissé távolabb a szemközti sziklafalnál egy félköralakú mélyedésben, óriási körben, sűrűn egymáshoz tapadó láncban mozdulatlanul állottak az integrállények. Valami szén-, szertartásos nyugalom és áhitat ömlött el rajtuk, a levegőben pedig, mintha a sziklából hozzájuk felszálló porfelhő vagy köd lepné be őket. Ennyit tudtam csak futólag kivenni, amikor menydörgésszerű robajjal, mintha egyszerre mind megszólalna és a sziklák, a barlang is velük harsogná, bömböl felém, hogy

Nem!

És már ki is aludt a lámpám. Én azonban nem féltem többé.

Azok ott nem törődtek velem. Azok ott valami mással voltak igen intenzíven elfoglalva. És végül; azok ott nem bosszuállók.

Hogyan is kételkedhettem egy pillanatig is a jóságukban, előre látásukban! Ezek a drága lények mindig csak engem szolgáltak és most csupán egyet kívántak tőlem; hogy ne zavarjam őket valami ismeretlen cselekedetükben. Én pedig ezt az egyet sem teljesítettem. Én a kételkedő, bizalmatlan, nyomorult féreg az első váratlan eseménynél azt hittem, hogy az én silány életemre törnek és harcolni akartam ellenük. Lehoztam nekik a földi morált, az emberi rontást, de ne féljete ti sem. Bánom, sajnálom, nem teszem többé. Bizom bennetek, ti integrállények, ti jók, ti nemesek és nem kíváncsiskodom.

Nyugodt várakozásban telt az időm. Vérem lecsilapult. Agyam megnyugodott.

És a rejtély leple föllebbent, amikor a legkevésbé vártam.

Születés

Csöndesen pihentem a sziklán, amidőn egyszerre halk zúgásra neszeltem fel. A különös hang az integrállények irányából jött és folyton erősödött, hullámozott, áradt, zuhogott, hogy lassan újra csöndes morajjá olvadjon szét. Egyidejűleg enyhe sugárzást láttam, az integrállények gyűrűje belsejében, ami különös, folyton változó színű, misztikus félfomálya burkolta őket. Mintha a sziklafalak világítanának, az integrállények pedig a megtermékenyülés áhitatával szívnák magukba az őket éltető energiát.

A fény és zaj lecsökkent... valami furcsa kis bizsergést éreztem, mint legelső ébredésemkor... aztán ez is elmúlt.

Egyszerre menydörgésszerű csattanás... ijedten néztem az integrállényeimet, nem történt-e valami bajuk — már féltem őket... mikor vakító villámfény csap fel, de nem szűnik meg, hanem fokozódik a fénye, — látom, hogy az integrállényektől jön a sugárzás, ők bocsátják be gyűrűjük központjába, az, mint valami fókusz, magába szívja az energiát... de nini, a fény központjában valami tömeg áll és nyeli a sugarakat... Amikor

a vikitó szikrázás kissé enyhül és én meglátok a kör közepén, még mindig ragyogón, egy új integrállényt.

Most láttam:

Ez a születés!

Leborultam a miszterium előtt.

Itt az összesség terem. Összegyűlnek mind az integrállények, hogy mikor. azt igazán nem tudom... körbe állnak, megteremtik egymással és a mindenséggel a legbelsőbb, legigazabb kapcsolatot... aztán először is kivonják a környezetből, a sziklából mindazt az energiát, amit csak felfogni képesek. Ez egyúttal a táplálkozásuk is. Akkor erejük és tökéletességük teljében csodálatos, halalmas, teremtő erőben egyesülnek. Kisugároznak energiát, ami ismeretlen módon felemeli az ősananyagot, saját képükre gyurja azt és ők még ezt a formát megtöltik lélekkel... energiával. Annyit adnak neki, amennyit csak felfogni képes. A közösség minden tagja egyformán áldoz — és ekkor villámlás, menydörgés közepette megszületik az új egyén.

Kipróbálják; olyan mint ők. Megnyugodnak. Most már elszélednek a libegő árnyak, közöttük az új is. Elvész a többi közt. Nem fiatal és nem öreg. Nem más. Olyan, mint a többi.

Az én integrállényem is visszajön hozzám. Világosságot ad. Akkor azt mondja: igen.

Indulhatunk.

Halál

Nemsokára újabb szenzáció történt.

Köborlásaink közepette egyszerre hatalmas dörgés állított meg bennünket. Bennünket, mondtam, mert a társam is megtorpant... nem messze tőlünk egy hatalmas sziklaképződmény lezuhant és az okozta a zajt. Akkor vettem csak észre, hogy én is megsebesültem, egy lepatanó szilánk könnyű karcot ejtett a kezemen. Láttam, hogy a dolog nem jelentős és így inkább az érdekelt, hogy mi történt avval a két integrállénnyel, akik történetesen a leváló sziklatömb alatt álltak... mi lesz velük?

Azonnal megkaptam erre is a választ. Pár pillanat alatt rengeteg integrállény verődött össze. Körülállták a sziklát... ezt mind látszólag előzetes tanácskozás nélkül, mint megszokott dolgot. Most engem sem távolítottak el a közelükből, vagy mert kevésbé zavarhattam a harmóniájukat, vagy azért, mert bíztak benne, hogy lesz eszem, magamtól is tisztas távolban maradok és nem szólok belé a szertartásukba.

Ugy is lett. Kissé oldalt, a sziklához lapulva figyeltem, hogy mi történik.

Először is hatalmas, közös energiakisugárzással, anélkül, hogy helyükből elmozdultak és hozzáérték volna valamihez, — a helyéből

elmozdították a sziklát, majd a fal mellé hengerítették. Előttunt a két integrállény mozdulatlan — majd azt mondtam: teteme — és most ezeket vizsgálgatták. Az egyiknek csak egy pár csápjja tört le és egy csöppet horpadt lett az oldala... míg a másik bizony szánalmasan széllapított állapotban volt. Először is ez utóbbit szedték elő. Kicsit messzebb lendítették és körbe álltak körülötte.

E most nagyon furcsa dolog történt.

Hogy is mondjam csak? Ezt az integrállényt *megették* az ép társai, a közösség. Akárcsak egy kannibál-lakomán. Ők hozzá nem nyultak ugyan, de nyilvánvalóan menthetetlennek ítélve társukat, szépen kiszivták az energiáját, a fényét, az elektromosságát, a tudatát, az eszét, a lelkét... vagy a hullámaikat... mit tudom én... mindenesetre azt, ami ennek sajátos lényét képezte. Láttam, hogy az integráltest lassan szétomlik, szétesik, míg végre épen olyan tehetetlen tömeggé válik, mint azok a többi sajátos, egyforma alakú sziklatömbök a falak mentén... vajjon azoknak is ilyen volna az eredetük?!

A hideg mégis kicsit végig futott a hátamon. Hát itt a halál, az elmulás. Mindenesetre még ez is használ a közösségnek.

Nem volt sok időm a borzongásra és elmélkedésre. Elővették a másik megsebesült integrállényt. Persze, ugyanaz lesz az eljárás, jóslattam előre.

Csakhogy nagyon helytelenül. Ezt is körülállták ugyan, de besugározták, körülölelték energiával, helyrehozták, úgy hogy hamarosan épen és ragyogóan állt a kör közepén és elfoglalhatta helyét a többiek között.

Jól esett. Ahol még van segítség, ott az integrállény épít és nem rombol. Viszont azonban a végső esetben nem szentimentális.

* * *

Most visszsajótt hozzám a társam, Indulnánk, de ő megáll — és odahívja a többi is mind mellém. No mi az, mit akartok?

A kezem fejen enyhe sajgás. Rápillantok; szívérog a vér.

A vér!

Mért bámulnak ezek itt úgy körülöttem?

No igen; bennünk, emberekben ez folydogál. Ez éltet, ez részegit, ez öl. Ez vadit, ez csábit, ez gyógyít.

A vér.

De engem ne próbáljatok gyógyítani; úgy se sikerülne. Meghalni pedig még a ti kedvetekért sem akarok.

Tépést csináltam egy ingdarabból és elkötöttem a kis sebet. Csöppet szineződött a kötés és a vérzés elállt. Néhány petty mellettem a sziklán hirdette csak, hogy itt járt egy vérző, nyugtalan, érző, nyomorult, gondolkodó, tehetetlen ember. Egy ember csupán.

Han in az integrállények körülöttem még mindig tanácskoznak. Ugyan! Érdemes is egy kis karcolásért. Vagy hogy más tervük volna velem?!

Egyszerre felkapott a hullámszél. Egyébre nem emlékszem. Elkábultam.

Társak

Mikor felnyitottam a szemem, valami vakító, diadalmasan sugárzó fényforrást pillantottam meg. Soha olyan erős fényt, szírványosat, kábitót. A szívem megdobbant. Zavartan kaptam félre a fejemet és észrevettem, hogy az integrállények mind várakozón állnak körül. Ez meg épen gondolkodóba ejtett. Most jobban hozzászokik a szemem a világossághoz, egyenesen szembenézek avval a ragyogó csudával, látom, hogy valami barlang mélyéből árad szét vagy nem is barlang, egy egész sziklafal toronylik fel előttem, ez az integrállények országának a tulsó határa... villan át az agyamon és már hősiezen közelebb megyek a mélyedéshez, már látok is valamit, már.

De nem!

Megbűvöltem ver gyökeret a lábam. Reszkető ujjakkal szorítom a hal ntékomat, hiszen ez az örület víziója! Én nem, nem akarok, én nem is vagyok itt, nem látok semmit, csak álmodom a sziklaágyamon, a csöndes folyó partján vagy rég elhagyott szobám puha, békés párnáin, persze, persze, nem igaz semmi, az integrállények sem léteznek, csak az agyamból kipattanó gondolatszilánkok testesedtek anyaggá lázas képzeletben. Beteg vagyok, beteg, nyögök fel fájr'almasan.

Mikor újra fel mertem pillantani, akkor ébredtem rá a valóságra, hogy én mégis itt állok a várakozó kíváncsi lények tömegének közép-pontjában, mellettem hűségesen a társam, aki most előre lebben és szeliden biztat, hogy igen.

Óh én bolond, hát itt valami látványosság vár rám, ahol esetleg a tanácsomat várják és a közreműködésemre számítanak. De persze, nem szabad, hogy lelkemből kipattanó alakokat vetítsek bele ebbe a bűös fénykörbe, mert akkor abba könnyen beleszédülhetek. Eiszánlan lépek én is közelebb. A fény is szelidül vagy csak én szoktam meg jobban; mikor egyszerre...

Mikor egyszerre olyat ordítottam, mint akinek meztelen idegeit valami irtóztos villanyütés éri. Mint a tüzes rágiyára hurcolt áldozat, mint az állat, amely hosszú tévelygés után megpillantja a csordát, mint a részeg, mint az örült, mint az üdvözült...

Mert most már nem volt káprázat, mint az előbb látni véltem. Tisztán, kivehetőn rajzolódott le elem a fénykúp magjában két babonásan szép, összefonódó, meztelen iuu emberi test.

Emberek!

— Emberek. társak. olyanck, mint én, védtelenek, mint én, gyölt-

rödök, mint én, rosszak, mint én... emberek, társak a számkivetettségben, az új világban.

Nem tudom én eldadogni azt, hogy mit éreztem akkor.

Emberek.

Két szememből kicsordult a könny. És kacagtam és kacagtam.

Akkor aztán elborított a sok kérdés.

Emberek; de élők-e vagy holtak?!

És hogy kerültek ide a pokolba; vagy oda a fénykup sugárzó magjába; világító istenségek gyanánt. Óh, hogy milyen szépek is voltak. Fiatal testük, izmos, mint a párducé... arcuk boldog mosolyba merevült, ahogy átölelve pihennek egymás karjaiban. Egy nő és egy férfi. Ezeknek nem lehet kemény a sziklaágy. — Csöppet keserűre torzult a szám.

Most a fény erőssége mindjobban csökkent. Enyhe színekben szízárványosult a mélyedés és a két ifju ember sem tűnt fel többé olyan földöntúli lénynek.

Vajjon mióta pihenhetnek itt?!

Az az egy bizonyos, hogy nem éltek idelent emberi módra, legalább is, amióta én ilt tartózkodom. Az én értelmes társam összehozott volna velük régen már akkor.

De valami ösztön azt sugta nekem, hogy mégsem halottak. Olyan üdék, olyan ragyogók, olyan ébredésre várók.

A testükön egy-két könnyű seb. A vér még meg sem aludt rajta.

A vér!

Ezért vezettek engem ide az integrállények. Ez adta meg nekik a kulcsát lényünk közösségének, ez juttatta a találkozást eszükbe, ettől várnak valamit, úgy érzem.

Már nem világított más, csak a társam világossága.

Most egészen közel léptem hozzájuk.

Szentségtörés! De ráborultam a lány üde keblére és reszketve lestem a szíve dobbanását.

Semmi.

A vér is megfagyott ereimben.

Halott.

Óh, hát miért ráztatok így meg ti szörnyetegek, ti! Miért cipeltetek ide, miért keltettétek fel bennem a reményt, ha úgyis minden elveszett. Miért gyötörtök még jobban, miért nem hagytatok elpusztulni nyugodtan engem is.

— De vajjon hagyták-e tényleg elpusztulni őket is? A testük olyan csodásan ruganyos még és ez a fényesség. Persze... persze, ezek ide lejutottak ájult kábulatban — vagy holtan és az integrállények lényük titkát nem ismerve, egyebet nem tehettek, minthogy speciális energia sugárzással konzerválták őket, megőrizték belőlük azt, amit megismertek; a testet.

És most idehoztak engem hozzájuk. Hogy adjam vissza nekik az életet.

Most aztán elkezdtem azt, amit régen meg kellett volna tennem ; beszélgetni kezdtem a társammal, kikérdeztem.

Nehezen ment. De mégis. Annyit csakugyan megtudtam, a sejtésem helyes volt.

Valamikor... hogy mikor, az úgy se derülhet ki, lesodorta ide a víz ezt az emberpárt. Talán öngyilkosok akartak lenni vagy csak bele-szédültek a csöndes folyó vizébe ?! Ki tudja...

Ők azután idehozták őket. Megőrizték. De a lelkükhöz nem nyultak soha. Hát, ha van hatalma az akaratoknak, felébresztem akkor ezeket én. Én a társuk, a testvérük, az ember.

Sokáig néztem mozdulatlanul. Az ajkam széle megrándult. Aztán hozzáfogtam.

Elesztettem őket a testemmel, véremmel, szívem egész melegével. Mesterséges légzést alkalmaztam, dörzsöltem őket és az ajkukra leheltem. Cognaccal nedvesítettem a nyelvüket és az akaratomat szuggeráltam nekik. Pokoli küzdelem volt.

Nem tudom mi használt. De előbb a lány szíve dobbant egyet. Azután a fiué. Akkor nagyot, mélyet sóhajtottak. Éltek. Én pedig kimerülten boldog kábulatban zuhantam le melléjük. Mikor erőm visszatért, tovább folytattam az élesztést. És pillanatok múlva két pár ragyogó szem tekintete tüzelt a szemembe és megcsodáltam, hogy milyen idvezítő mozdulat az, ha egy alvó nő felébred és két karjára támaszkodva felül.

Most ismertem meg. Ez az álombeli asszony. Aki a vörös sziklák tetején átölelt.

Annak volt ilyen puhán kéjes minden mozdulata.

Hárman együtt

A nő egész nyugodtan körülnézett. A zavarnak, elfogódottságnak legcsekélyebb nyomát sem mutatta, bizonyára nem is tudta, hol van... amikor egyszer csak meglátta a mozdulatlan integrállényeket... Kedves zavarral takarta el meztelen keblét és kezeivel végigsimította az élesztés közben szétzilált bronzfényű haját.

Ezeknek ugyan cicáskodhatsz kedves !

Levettem a köpenyemet és ráborítottam. Most azután észrevett engem is.

ljedt mozdulattal bujt közel a társához.

Várjatok : mosolyogtam. Nélkülem úgyse mentek semmire. Én meg majd segíteni fogok.

Akkor aztán beszélni kezdtem hozzájuk. Nagyon tapintatosan, finoman. Sejtettem velük, hogy hol vannak. De egyben azt is, hogy ezek az integrállények igen jók és előzékenyek, hogy mennyi szépet és nemeset lehet tőlük tanulni ; és hogy ezek elérték a fejlődés legmagasabb fokát. Egyben megnyugtattam őket, hogy a helyzet egyáltalán nem

olyan reménytelen, mintahogy első látásra hinné az ember. Hogy azon az úton, amelyen idekerültünk, talán vissza is juthatunk. (Nini, ez nekem is csak most jutott az eszembe!) Majd később együtt kiterveljük, hogy miként. Ivóvizünk van bőségesen, enniváló is valamennyi, habár nem sok háromnak, de itt lenn keveset igényel az ember. És hogy...

Akkor vettem észre, hogy megint úgy jártam, mint a multkori szónoklatommal a sziklán. Ezek bizony édes keveset értettek meg belőle! Mikor ezt felfedeztem, igen keserves képet vághattam, mert a nő édes-ártatlanul, hirtelen felkacagott.

Mi türés-tagadás, kinevetett. De milyen csodásan csengő a hangja! Most aztán elkomolyodott és a férfinak szólt valamit, az meg válaszolt neki. Azt hiszem meg is korholta. Nem illik amit tett. Mégis; kinevetni egy idegen férfit! Akár a pokolban is!

Jaj de lesújtott ez a fölfedezés.

Itt vagyunk egymás mellett... és nem mondhatunk egymásnak semmit. Szörnyűség.

A fiú megmozdult. Fel akart kelni.

Szerettem volna figyelmeztetni. Vigyázzon! Nem értett meg. Fel-pattant magasra a levegőben és úgy zuhant vissza a sziklára, mint egy darab zsák.

A nő felsikoltott.

Most azután én kacagtam.

A sok mozdulatlan integrállény ott állt körülöttünk. Magyaráztam a társamnak. Nem értjük egymást ezekkel... Nagyon szégyeltem magam előtte. De hogysisne. Vele, a más töről fakadt, más lényegű lénnel közelebbi kapcsolatot tudok teremteni, mint a fajtámbelivel, aki más helyen és talán más időben is született, mint én!

Furcsa ez még gondolatnak is.

De óh én csacsi filozófus!

Hátha ezek a halálból jött emberek éhesek; én meg hagyom őket tovább gyötrődni. Egy-egy vajas zsemlet nyújtottam át sovány kis készletemből nekik, amit ragyogó arccal fogadtak. Ezt már megértették. A férfi hirtelen elhatározással átölelt. Mért nem a nő is?!... Gondoltam fanyar képpel.

Kiadtam társamnak a parancsot; vissza a folyóhoz. Pillanat alatt ott voltunk. Huh, hogy bámultak most; azt hitték varázsló vagyok. A férfi olyan mozdulatot tett, mint aki a kardjához kap. Hohó, barátom! A nő most ijedt meg először igazán. Térdre borult előttem. Kedves!

Már csak a társam követett az integrállények közül. A többi a sorsunkra bízott bennünket. Tudni ugyanis folyton tudják, hogy mi van velünk. Vízet hoztam a jövevényeknek. Szomszások voltak. Ittak.

Először is a mozgásra kell megtanítanom igen tisztelt ifjú barátaimat. Ez hamarosan sikerült is. Barátságos mozdulatokkal bizalmat keltem bennük és utánozni kezdtek. Nemsokára azon kaptam rajta

magunkat, hogy kacagva repdesünk, bujósdiszunk, kergetődzünk mi hárman, emberek a föld alatt, a kő alatt, a víz alatt... mi szegény elkárhoztak.

De hiába; ilyen az ember. Vontam fel a vállamat könnyelműen. Látod-e te integrállény... látod-e ezt?!

Az integrállény mozdulatlanul állt és pihent.

* * *

Lassanként mégis csak megértettük egymást mi hárman. De velük sem tudtam sokkal keresztülhatolni a megértésnek azon a fokán, amelyen az integrállénnyel szemben álltam. A múltjúból csupán annyit tudtam kivenni, hogy szerették egymást, sok bajuk volt és meg akartak halni. De csodálatosképen a Csöndes-folyót valami egészen más módon próbálták leírni, a Vörös sziklákról meg éppenséggel nem tudtak semmit. Azt hiszem, jóval az én generációm előtt éltek ezek az emberek, addig, amíg a hosszú, kényszerű álomba nem merültek. A földi tárgyakról és elvont fogalmakról csak igen gyermekes beszélgetést folytathattunk és sokszor, azt gyanítom, teljesen félreértettük egymást.

Mindent összevetve egészen kellemesen éltünk eleinte együtt. Miután valami keveset megmutattam nekik az új otthonunkból és a legszükségesebbeket elmondtam nekik az integrállényekről és a velük való köziedési módról — leginkább a folyó környékén cirkálgattunk. Most már engem sem bántott a fölfedezési láz. Szerencsére volt rajtam elég ruha darab, amit megosztottam hármunk között. Kicsit zilált volt ugyan az eleganciánk, de ahhoz épen elég, hogy egymás előtt ne jöjjünk zavarba. Azonkívül Via — a lányt Fláviának hívták és így becézük egymás között — apró, bájos kis ötletekkel mulatságossá és kedvessé tudta tenni ezeket a furcsa toaletteket. Az például direkt ragyogó ötlet volt, hogy a selyemnyakkendőmmel övként fogta át a rajta levő kockás felöltömet. Így úgy hatott, mint egy kis külvárosi kócos jasszleány.

Az integrállényekkel mind kevesebbet törődtünk. Egyszerűen elfogadtuk, hogy az ő vendégeik és védencek vagyunk, nem féltünk tőlük, de nem is vártunk tőlük új szenzációkat. Minden időnket elfoglalta az a törekvés, hogy így egymásrautaltan, minél jobban összeismerkedjünk.

Közben gyakran tréfálkoztunk az integrállény barátunkkal, aki szívesen állt kötélnek és egykedvűen állta a kötekedést. Mi pedig egy-egy sikerült csíny után harsogó kacagásban törtünk ki, hogy Via fehér fogsora csak úgy villogott a kísérteties fényben. Ude volt az a lány és erős!

Legtöbbször furcsa, groteszk helyzeteket és cselekvéseket képzelünk el intenzív erővel, lehetőleg egyszerre. Szegény integráltársunk hűséges buzgalommal teljesítette minden szeszélyünket, különösen, ha egységesen akartuk mindhárman.

Néha eszeveszett tempóban repítettük magunkat; isteni érzés volt,

szédületes iramban szállni az ismeretlen mélyben, Via haja lebegett, az arcomba csapódott és kacagtunk, kacagtunk egyre.

Egyszer majdnem baleset történt. Az örült, vidám rohanásban — ma sem értem hogyan — a fiú hirtelen lezuhant Via mellől a sötét mélységbe, mi pedig ketten száguldunk tovább a fényben. Bevallom, az első pillanatban valami furcsa, jóleső bizsergést éreztem — de Via élesen, fájdalmasan felsikoltott és én is megrendültem. Uristen mi lesz és a fiú elpusztul ott egyedül vagy eltéved, soha többé nem látjuk, Via pedig meggyülöl engem... A következő pillanatban már újra hárman röptünk, a fiú mogorva képpel mellettünk — hiszen ez bennünket vádol, hogy mi akartuk őt eltenni láb alól, így gondolom — de Via megszorítja a kezét, egymásra néznek, én mintha szédülnék, vagy én is zuhanok?! Pillanat, ijedten kapok Via keze után és már újra együtt vagyunk. De valami mintha megpattant volna azóta közöttünk.

Az integrállény sem engedelmeskedik úgy többé. Azt hiszem, zavarosak vagyunk neki, nem tudunk teljesen együtt akarni. Mi férfiak pedig mintha kissé félnénk egymástól, egymás akaratától.

Ezentúl ritkábban röptünk és kevesebbet beszélgettünk együtt. Olykor mélyen egymás szemébe néztünk és kérdés, aggodalom, gyűlölet, ragaszkodás villant fel váltakozva a tekintetünkben.

Egy apróság még jobban elmérgesítette a helyzetet.

Mély álomba merülten pihentünk a kemény sziklatalajon, amikor váratlan-hirtelenséggel zökkenésre ébredék. Ijedt sikoltás, világosság, mellettem Via, rémült szemekkel mered rám, a fiú ütésre készen, én döbönt kábulatban látom, hogy álomban a hullámszél Via oldala mellé röpitett. Szegény kicsike, hogy felriadt, gondolom — és ezek azt hiszik, hogy én akartam, hogy Viát akartam, hogy tényleg ébren akartam ezt a merényletet — szörnyű mit tételeznek fel rólam! Én, én fogok visszaélni drága védencem helyzetével, én, aki megmentettem, aki megmentettem, aki mintha az apja volnék!

Mikor magamhoz tértem a meglepetéstől, ezt próbáltam megérteni velük. Via, az édes, már nem is haragudott, rám nézett, mélyen a szemembe és mosolygott... de én inkább a fiúnak beszéltem, míg végül ő is lecsillapult. Mit is tehetett volna más?! Az is lehet, hogy akkor hitt nekem. Nagyon őszintén és melegen csengett a hangom.

Azt az egy körülményt mégis jónak láttam elhallgatni előttük, hogy én előbb álomban Viával foglalkoztam. Ketten voltunk, én szorosán mellette és... de ez csakugyan nem tartozik ide, utóvégre is kinek mi köze az álmaimhoz, azokat csak nem irányíthatom, nem igaz? Az a bolond integrállény meg nagy igyekezetében talán azt hitte, hogy az álombeli kívánságomat is teljesítenie kell. De hiszen ez lehetetlen állapot, ezt meg kell magyaráznom neki, az álomom nem én vagyok, azért az álombeli énemért nem vállalom a felelősséget! Egyébként is túlságosan bizalmaskodó lett az integrállény az utóbbi időben.

Az emberek egymáshoz való viszonyát ő úgysem értheti, csak még jobban összegabalyít mindent. Ne tegyen ő mást, csak amire határozottan felkéri. Legjobb lesz, ha ezentul csupán rám hallgat. Ezek a jövővények éretlen gyermekek, én már régi lakosa vagyok a barlangnak, nem is volna méltányos, ha egyforma jogaink lennének. Így én dohogva magamban és az első alkalmas pillanatokban igyekeztem mindent megértetni integrálbarátommal. Most látom csak, hogy milyen kemény feje van! Semmire sem jutottam vele és azt hiszem, betegnek tartott, mert újból konziliumot hívott össze hozzám. Néhány integrállény vett hirtelen körül, de én féltem a gyógy módjuktól, hiszen nem tudhattam, hogy még életképesnek tartanak-e?! És hirtelen csupa jó, rendes dolgokra kezdtem gondolni, amiket már megértettek, aztán kinyilvánítottam abbéli akaratomat, hogy aludni szeretnék. Akkor békét hagytak.

Most már sokszor volt köztünk, emberek között zavar és nyugtalanság. Egyszer Viát rajtakaptam, hogy ásitott.

En is szenvedtem. Aludni nem mertem. Féltem az álmaimtól és attól a szolgálatkész, bolond integrállénytől. Hogy idegesített most az örködése, amit eddig a legnagyobb áldásnak éreztem!

A fiú egészen elzárkózott előlem. Gyakran sötét volt és nyugtalanító. Azt hiszem; déli vér.

Via pedig, most már biztosan láttam: unatkozott. Két férfi mellett, akik minden szeszélyét lesték! De vigyáztunk egymásra.

Mind gyakrabban gondoltam a jövőre. És felbukkant az első kérdés: mi lesz ebből és miért kellett nekem mindez!

Még hozzá az élelmiszer készletünk, bármilyen takarékosan bántunk is vele, ijeszítően fogyott. Ez a kérdés is sok álmatlan percet okozott nekem.

Egy ilyen alkalommal, amikor nyitott szemmel virasztottam sziklagyamon, vettem észre először, hogy a fiú megcsókolta Viát. Istenem, nem is volt ebben semmi különös; meghaltak egymásért és most feltámadtak. Szépek, fiatalok és a vajas zsemlénk száma már oly kicsiny... Mért, hogy mégis megdobbant a szívem és halálos keserűség fojtogatta a torkom?!

De Via gyengéden el'aszította őt. A drága! Talán szégyelte magát előttem vagy az integrállény előtt; vagy talán?!

Úgy látszik azonban a fiú is erre a harmadik gondolatra jött; mert a félhomályon át odavillant rám a szeme feneketlen, izzó gyűlölettel.

Diadalmasan néztem vele szembe. Észrevette, hogy mindent láttam. Most már aztán csakugyan meggyűlött.

És csakugyan; mintha lebegéseink közben hozzám közelebb húzódnék Via, mint hozzá. Nem hiszem, hogy csupán csak halából és hogy én, hogy én örülni imádom, azt az első perctől fogva érzem, csak nem vallottam be még magamnak sem soha. Boldog és boldogtalan lettem

egyszerre. Vátnak egy csókjáért véghezvittem volna a lehetetlent! De itt van ez a fiú.

Most mit tegyek.

Ereztem, hogy itt csakugyan pokol lenne az életünk. Görcsösen kerestem egy kiutat.

Egész éjjel álmatlanul hánykolódtam. A vetélytársam is. Nagysokára Via kacagása rázott fel bennünket. Akkorára készen volt a tervem.

Elmondtam nekik. Azt hittem, kinevetnek. Dehogy! Via szent hittel nézett rám és a fiú komolyan rábólintott: igen.

Láttam, mindent megértett. Jobb is így.

Megpróbálunk visszajutni a földre. Ha nem sikerül; együtt pusztulunk mindannyian. A vége ugyanis az volna lenni is hamarosan. Ha pedig sikerül; ott fönn aztán szabadok vagyunk újra, Via választhat, mi férfiak pedig egymásnak mehetünk. Lehet, hogy az egyik elpusztul. Szóval: lesz valahogy.

Azt hiszem, mindketten képzeletben halva láttuk már a másikat.

* * *

De a tervünknek nagyon nagy nehézsége volt; megértetni az integrállénnyel, hogy mit akarunk és mit kívánunk tőle. És mindezt addig, amíg az élelmünk el nem fogy, hogy testi és lelki erőnk teljében legyünk.

Nem vesztegettünk többé egy percet sem hiába.

Szerelem

Az integrállénnyel való érintkezést az utóbbi időben minimálisra redukáltam. Néha teljesen el is felejtkeztem a létezéséről, valósággal a hálátlanság rút bűnébe estem, csakhogy az integrállény úgy sem reflektált semminemű érzelmi ragaszkodásra és így nem jelentettem számára csalódást. Annál kevésbé, mert a csalódás ténye is ismeretlen volt előtte — ami összes többi lelki nyavalyáinkkal együtt. Így csak gubbasztott ott a közelünkben és világított nekünk szorgalmasan; bizonyára az volt a kiküldése, szolgálata. Ha szükségem volt rá, azért készséggel állott rendelkezésemre.

Valószínűleg Via volt az oka, hogy oly kevés figyelmet fordítottam már az integrállénnyel való viszonyom elmélyítésére. Egyrészt azért, mert szép barátnőm meguntta ezt a néma lovagot, aki minden rezgést felfog ugyan, de a szemek csábító villanásaira érzéketlen marad. Másrészt meg minden időmet igénybe vette, lefoglalta a Viával való foglalkozás, a róla való atyai gondoskodás.

Most azonban vissza kellett térnem újra az integráltársamhoz. Kezdtém képzeletben magam elé vetíteni az egész szabadulási tervemet úgy, ahogy az bennem élt; rendkívüli ügyességgel kerestem ki az előbbi

beszélgetéseink során már megismert és megjelölt tárgyakat és fogalmakat, hogy segítségükkel tegyem világossá azt, amit elgondoltam. Dolgoztam én szörnyű hévvel és buzgalommal, az eredmény azonban egészen sajátos volt. Egy-egy részletet teljesen sikerült közölnöm, másik pontnál viszont befagyott a dolog. Verejtékesen küzdöttem, de mindhiába. Amikor végre rájöttem a zavaró momentumra.

Mihelyt Via közelebb huzódott hozzám — ami őszinte örömről elég sűrűn történt, az én integrállényem képtelen volt belőlem valamit is megérteni. Ah úgy látszik a szerelem hullámai zavarják az ő egyetemes harmoniáját is, vagy ami sokkal valószínűbb, szerelmünk tárgyának közelsége bennünk emberekben létesít olyan szellemi elválásokat, hullámokat, amelyek akár a tudatos, akár a tudattalan értelmi működéseinkre ráfeküsznek és azokat deformálják.

Ahogy erre rájöttem, fájó szívvvel megkértem Viát, hogy hagyjon kissé magunkra. Ő bámulva nézett rám, de engedelmeskedett. Úgy lebegett tovább szürke felöltömben, mint egy virágtündér, habár igazán nem tudom, hogy a tündérek is olyan kegyetlen kis lények lennének, mint Via — egyenesen veléértársamhoz libbent, kézenfogta őt és egymáshoz simulva suhantak tova. Persze a gazember fiú felhasználta az alkalmat és ... csak tudnám, miről beszélgethetnek együtt? Bizonyára az anyanyelvükön társalognak, szokták néha a bosszantásomra — én pedig itt dolgozom a szabadulástokért, én vén számal!

Lehet gondolni, hogy ilyen körülmények között még kevésbé értett meg az integrállény. Csak áll, áll ott nyugodtan, míg vergődöm ... talán segítenél te, te közsobor, — te szívtelen, te semmi! Jaj, be jól esett, hogy megmondtam neki alaposan a véleményemet. Csak utána szégyeltem el magam.

Mindegy, az integrállény úgy is sérthetetlen. Neki nincsenek lelki zavarai. Illetve; neki igazában nincs is lelki működése. Nem érez, nem gondolkodik, csak a tudatába került dolgokat látja át és kapcsolja bele a mindenségbe, a rendszerükbe. Ez pedig könnyű munka. Mert a rendszerük oly zárt és rendezett és olyan tisztán van bennük leképezve, hogy abban mindennek könnyű megtalálni a helyét.

Amíg ezen gondolkoztam, szerencsére kicsit lehiggadtam. Viát sem láttam már a fiúval, de most ugysem törődtem volna velük. Ujra értelmes lény lettem, aki problémákat boncol. Most azután fényesen sikerült az integrállénnyel való kapcsolatom. Teljességgel megértett, de választ még nem adott arra nézve, hogy igenli-e. Pedig ez lett volna egyedül a fontos.

A következő pillanatban eltűnt mellőlem.

Tanácskozik a többivel, engedélyt kér, energiát gyűjt vagy megharagudott rám vakmerőségemért?

Várjunk.

Csakugyan felbukkant újra. És azt mondta: igen.

Fellélegzettem.

Most hát el van vetve a kocka.

Es ebben a pillanatban döbbenetes elemi erővel lepett el az emlékek zuhátaga. Könnyeket sajtol ki szememből a vágy és a szívem összeszorult a fojtogató örömtől.

Föld, víz, nap, emberek!

Hol élt ez mostanáig bennem?! Hiszen azt hittem; soha többé nem vágyom én oda, közéjük. A szívem soha nem képes ujjongó tisztán örülni, mint a gyermek. És mégis... most... Felkerestem Viát és a fiút. Mindent elmondtam nekik. És az ő szemükben is ugyanazt a ragyogást láttam felvillanni.

* * *

Most éreztem; mind a hárman szerettük egymást.

* * *

Utazás előtt aludni akartunk egy nagyot. Most újra visszatértek az álmaim. Színesen, ragyogón, diadalmasan. Frissen, kipihenten ébredtem fel. Fellármáztam a többit is. Megtettük az előkészületeket.

Az összes integrállények körénk sereglettek. Nini! Mintha va'ami enyhe meghatottságot éreznék.

Pedig ők bajosan.

Még egyszer kikérdeztem őket; megértettek-e?

Tökéletesen.

Körülnézek utoljára. Búcsúzom. Milyen emberi gesztus ez! Amihez egyszer bárhogyan és bármilyen időre is hozzá kapcsolódunk, attól szakadni kell. Ez a tépés a búcsú.

Rettenetes feszültség van bennem. Szinte már nem is aggodalom, nem félelem. Több.

Ha mi innen mégis kikerülnénk.

* * *

Viára néztem. Reszketett szegény. A fiú sötéten bámult maga elé. Behuzódott önmagába, mint a csiga.

Ezekért még felelős is vagyok. Az én teremtményeim. Az én gyermekeim. És most én viszem őket a veszélybe. De meg kell kockáztatnom.

Egy pillanatig behunyt szemmel álltam ott. Furcsa volna elmesélni, mi minden cikkázott át eddig rajtam. Akkor aztán megadtam a jelt.

A tervem ez volt: Az összes integrállények közös, hatalmas erő-kifejtéssel hozzanak létre egy rendkívül erős intenzitású forgószelet; illetve hozzák a folyó vizét itt, ahol függőlegesen zuhan le a barlangba olyan rendkívüli gyors forgó mozgásba, hogy annak a közepén hosszmentén egy keskeny csőalakú üreg keletkezzék, a heves forgás által pedig az eső körüli vízfalak nagy keménységet érjenek el. Ezt az utat azután őrizték meg a számunkra, egészen addig, amíg a vízből ki nem értünk. Nyilvánvaló, hogy ezzel teljesen az integrállényekre bízom az életünket. De teljes bátorsággal; áruháztól igazán nem kellett félnem.

Azt azonban ki kellett előbb próbálnom, hogy győzik-e ezt őik energiával? Ugy hogy egy előzetes kísérletet kockáztattam meg.

Arra is ügyelnünk kellett, hogy valahogy bele ne kerüljünk mi is ennek a forgószeletnek a sodrába; mert akkor odacsapódunk a sziklához vagy a vízfalhoz és mindkét esetben menthetetlenül palacsintává lapulunk.

Elhúzódtunk tehát az integrállények láncá mögé. Fűlsiketítő dörög, zúgás keletkezett. Azt hittem, ez az ítéletnapja.

Viára néztem. Ragyogó arccal leste a csodás és veszedelmes színjáték egyes fázisait.

Most már erős lettem én is újra.

És minden úgy történt, ahogyan elképzeltem. A rettenetes erejű hullámszél szédületes forgásba sodorta a folyó vizét. Bömbölt az és harsogott, mint az ítélet harsonája. De engedelmeskedett. A közepén egy függőleges sötét, barátságtalan üreg keletkezett, párás, forró, pokoli folyosó... de mégis út és fölfelé vezet!

Itt kell majd felszállanunk. Az integrállények fognak bennünket is fölemelni egy haladó irányú felhajtó erő segítségével. Az integráltársunk elkísér bennünket. Ez a terv.

Most azonban elállítom a forgószelet. Nem szabad nagyon igénybevennem az energiájukat, nehogy kifáradjanak. Minden erőmből gondoltam és harsogtam, hogy: nem! Semmi válasz. A munka ott tovább folyik. Annyira el vannak foglalva, hogy nem hallanak és nem értenek.

Kezdek megdöbbenni. Most aztán mihez fogjak?! Az integráltársam mellett volt. Ő megértett, de nem tehetett semmit. Miért?! És miért nem közölte a többivel az akaratomat?!

Most jöttem rá! Ezt már kikapcsolták maguk közül arra az időre, amíg bennünket kísért. Elvesztették vele a közvetlen kapcsolatot. Persze, hisz ez nem is lehet másképpen. Hiszen az ő teendője egészen más, sokkal passzívabb, mint a többié. Ő velünk jön. Véghetetlen hála fogott el.

Ez az integrállény elköveti értünk a legnagyobbat, amit lehet. Kikapcsolódik a közösségből, rendszeréből, mintegy meghal számunkra egy időre; csak azért, hogy használhasson.

Óh, mennyire emberföltött ez!

Hálát nem vár. Igaz, hogy ő nem érzi ezt áldozatnak. Él. Cselekszik. Tehát segít

És ez az egészséges állapot.

Azalatt a zugás ott egyre erősbbödik. A cső mélyül. Ha ez most megszűnne... a víz olyan kiszámíthatatlan erővel zuhanna vissza, hogy kicsapna medréből, elborithatna mindent és...

Nem, ezt nem szabad megkockáztatnom.

Indulunk.

Viát magamhoz szoritottam. Szemébe néztem. Megértett. Tele volt hittel a tekintete.

A fiúnak megfogtam a kezét. Megszoritottam. Ő is. Aztán megadtam a jelt az integrállénynek. Választ is kaptam: megértett.

A következő pillanatban repültünk, mint az elkárhozottak.

Óh, hogy milyen utazás volt az!

Ott lebegni abban a bizonytalan, sötét üregben, bömbölő víz közt, dühös forgatagban, szállani, emelkedni és nem sejtteni hová!?

Azt hittem; ez aztán végleg az utolsó!

Előttem az integrállény világít. De a fénye lankad. Már nem világít többé olyan erősen.

Lent pedig a zugás erősödik.

Ájulásszerű kábulatban emelkedtünk tovább. Most valami csattanás. Mintha valami szétrobbant volna. Az integrállény megáll.

Felneszelek.

Vizhullám csap a fejemre. Ahogy felnézek, vörösés visszfény, zugás, levegő, sziklák. Fenn vagyunk!

Fenn vagyunk! De ezt már ordítottam.

Via kábultan feküdt a karjaimban. Most felnyitotta a szemét. Hozzám simul.

Ebben a pillanatban rettentő kacagás harsant föl mellettem. A fiú elengedte a kezem. Ránéztem. Az örület dűhe lobbant fel barna szemében. Megrémültem. Urísten... ez az uttól, izgalmaktól... vagy talán az örömtől most, ebben a pillanatban elvesztette az eszét. A rémület megdermesztett egy pillanatra... mi lesz... Via hozzám simul... A fiú még rettenetesebben kacag... hiszen ez féltékeny, Urísten... lobbant fel bennem a gondolat... de a másik pillanatban már megtörtént a szörnyűség anélkül, hogy megakadályozhattam volna. A fiú egy rettenetes lendülettel magához rántotta Viát és a következő pillanatban fülsiketítő zugás, zuhogással bomlott alá a víz és temetett maga alá nőt és iljút, utat, világot, szerelmet és reményeket.

Az integrállény is eltűnt. Nem láttam őt többé soha. Én magam egy sziklán ültem. Lábamból szívárgott a vér. Szememből pedig a könny.

Nem tudom melyik fájt jobban.

Most már aztán szabad vagyok. De egyedül. Nem tudtam én

örülni ennek. És még azt sem tudom, hogyan történt ez a katasztrófa. Vagy talán nem is véletlen, az integrállény akarta volna így. És hova lett ő, mikor tűnt el?!

Csupa rejtély újra.

Mikor már azt hittem, hogy mindent kibogoztam.

Hazatérés

Sokáig ültem ott mozdulatlanul. Végre mégis felfakadt bennem a vágy, hogy kijussak innen a szabad levegőre, zöld mezőre, a városba, az elhagyott, régenlátott otthonomba — emberek közé: Mennyi változás történhetett azóta, amiről én már nem tudok semmit. Hogy élnek, hogy halnak odakünn és főképpen... mennyi időt töltöttem lenn, az integrállények birodalmában?! Egy kicsit olyanformán éreztem magam, mint a tetszhalott, aki most ébred fel hosszú zsibbadás után.

Sebes lábammal csak nehezen vergődtem előre szikláról sziklára a zugó víz között. Az volt az érdekes: csöppet sem féltem, pedig egész idő alatt igen nagy veszedelemben forogtam. Nem féltem, mert lent az integrállények közt megszoktam, hogy valami hatalmas, jóságos erő támogat folyton és segít előre. Még nem ébredtem teljesen tudatára, hogy ez számomra végkép elveszett.

Végre mégis kivergődtem odáig, ahol a folyó a két sziklafal között, szabad ég alatt rohan be a sziklamélybe. Megálltam egy kicsit és tele tüdővel szívtam be a friss, üdítő levegőt. Délelőtt volt. Úgy éreztem, tavaszutó. A nap melegen, áldó sugárzással köszöntötte a testem. Messzebb egy pacsirta énekelt. Egy sóhajtással magamba szívtam az életet.

Most már óvatosan kusztam a sziklák mentén. Nehéz volt. Reszkettem. Szörnyű volna, ha most kellene elpusztulnom... most, amikor annyi mindent hozok a társaimnak, az emberiségnek. Tudást, megismerést, felfedezéseket.

Büszke boldogság feszítette a mellem.

Megéheztem. Összes még megmaradt zsemlémet nagyhirtelen meg-ettem. Ne takarékoskodjunk. Minek?!

A Csöndes Folyó vizéből ittam utána. Új emberré váltam.

A nap izzott fölöttem.

Igy indultam be a város felé.

Othon

Ami ezután történt, azt csak röviden vázolólok, mert ugyis közzismert. Talán csak azt tudják kevesebben, hogyan éheztem eleinte, amíg a vagyonomhoz hozzá nem jutottam, amit boldog oldalági örökösöm már régen elszedtek. Fájdalmas felszakítani a régi sebeket, hogy házaltam egyik tudós társaságtól a másikhoz, szerkesztettem egyik jelentést

a másik után, hogyan irtam cikkeket a legkülönfélébb ujságokban. Miként kacagtak ki, tartottak bolondnak és akartak végül mulatságos regényt írni a kalandjaim sorozatából. A tisztességesebbek arra hivatkoztak, hogy nincs semmi bizonyítékom és hogy öngyilkos szándékból, exaltált lélekkel kerülve a legendás, rossz hírű sziklák közé, hatalmába kerített egy, szerencsére muló jellegű, elmezavar. Ilyenformán az egész sziklatömböt alá kellene aknázni és felrobbantani. Akkor talán megtudnánk, mi van alatta és nem kótyagosítaná tovább az ifju emberek fejét. És így tovább.

Eleinte tényleg a téboly környékezett, látva tehetetlenségemet, hogy nem hisznek nekem. Hiába mondtam, hogy bizonyítékom is van, csak vegyenek komolyan és foglalkozzanak a kérdéssel tudományosan. Semmit sem értem el, a vicclapok céltáblája maradtam tovább is.

Lassanként aztán lehiggadtam. Jó. A ti bajotok lesz, ha nem tudtok meg semmit abból, ami bennem él. Én nem törődöm többé veletek. Mert, ha sokat okoskodom, még csakugyan felrobbantják az integrállények birodalmát, ezt pedig igazán nem érdemelne tőlem az a jószágos pártfogó rendszer. Nem, ezt aztán csakugyan nem akarom.

Embergyűlölő lettem. Vagyonom visszaszerzett roncsaiból egy jól felszerelt kis tudományos fizikokémiai laboratoriumot rendeztem be magamnak. Oda behúzódtam műszereim közé.

Híre ment a különségemnek és felfedezéseimnek. Tudományos társaságok is érdeklődtek az eredményeim iránt. Nem feleltem nekik. Majd a halálom után.

Közben véletlenül megismertelek téged fiam. Nem tagadom, nagy hatást tettél rám. Valami megcsikordult bennem. A tekinteted lelkes, a mozdulataid cselekvők, amikor beszélek hozzád, érzem, hogy hiszel nekem, legalább is akarsz hinni. És ez nagy szó, fiam.

Ugy érzem, hogy új generáció nőtt fel körülöttem. Becsületesebb, jobbat akaró, szebben élő, mint mi voltunk. És én mégis hibáztam, amikor félbe hagytam a harcot. Küzdeni kellett volna tovább a jövőért.

* * *

Én pedig hamar elcsüggedtem, elvonultam. Öregember lett belőlem. De most mindent jóvá teszek. Ideje is, mert azt hiszem, hogy nincs messze a Vég.

Nézd fiam, én csakugyan dolgoztam kicsi műhelyemben. És nagy eredményeket értem el.

Egységesítettem a hullámelméletet. Olyannyira közös nevezőre hoztam a jelenségeket, ahogyan eddig még senki. Felfedeztem különböző hullámhosszuságú ismeretlen hullámokat, beillesztettem őket a többi közé, megismertem őket.

A ti dolgozotok lesz azután, hogy ezeket az emberiség új áldásait, ezeket az új sugarakat élettani és technikai téren felhasználjátok. Ez

csodás perspektívát fog nyújtani. Azt hiszem megváltoztatja alaposan a világ és az emberiség képét.

Ha meghaltam, rád bízom ezeknek a publikálását.

Ez már nem lesz nehéz. Mert itt tények, kísérletek vannak. Boldoggá tesz majd téged is ez, fiam.

Egyet azonban kérek tőled cserébe mégis: hálából terjeszd rólam az igazságot, hogy mindaz, amit én valaha az integrállények birodalmáról beszéltem, való igaz. Hogy végre, a halálom után higgyenek nekem.

Tudom, hogy ehhez az kell, hogy Téged még jobban meggyőzzek.

Erre is van módom.

Neked és csakis neked megmutatom az egyetlen meggyőző, kézzelfogható bizonyítékot, amit az integrállények birodalmából magammal hoztam. Aki azt látja, az többé nem kételkedhetik.

Páncélszekrényben őrzöm. A kulcsa mindig nyakamban van. Gyere velem.

* * *

Eddig tartott a beszélgetésünk. A többit jeleztem már az előszavamban. Szegény, szegény öreg barátom; mégis csak az lett ebből a kalandból, ebből a leírásból, amitől legjobban féltetted: regény.

KORUNK KÖNYVTÁRA

SZERKESZTI DIENES LASZLÓ

EDDIG MEGJELENT SZÁMOK:

1. <i>Czakó Ambró: Kereszténység és modern élet</i> . . .	Lei	20
2. <i>Kassák Lajos: Az új művészet él</i>	„	20
3. <i>Keresztury Sándor: Szlávok a háború után</i> . . .	„	30
4. <i>Radóné Kempner Magda: Integrállények. (Regény)</i> ..	„	50

Kapható a KORUNK kiadóhivatalában (Cluj-Kolozsvár, Strada Regală 47.)
a pénz előzetes beküldése mellett

DIENES LÁSZLÓ

Művészet és Világnézet

Tanulmányok az új művészi irányokról

TARTALOM:

1. Miért nem érti a mai ember a ma művészetét? — 2. A művészet szerepe kulturánkban. — 3. Művészet és világnézet. — 4. A művészet és közönsége. — 5. A kubizmus és expresszionizmus világnézeti gyökerei. — 6. Egy magyar művész Bécsben. (Uitz Béla művészete.) 7. George Grosz — 8. A ma költője és a ma embere. — 9. A mai francia irodalom útja. — 10. Gusztav Flaubert. — 11. Anatole France. — 12. Ázsiai hatások Európa szellemi életében. — 13. Világnézetek útján.

A 150 oldalas kötet kapható a KORUNK kiadóhivatalában 100 leierért, utánvéttel 110 leierért.

KORUNK

Világnézetű havi szemle, szerkeszti:

DIENES LÁSZLÓ

CLUJ-KOLOZSVÁR (ROMÁNIA)

A KORUNK önálló dolgozatokat és ismertető közleményeket hoz korunk világnézetű kérdéseiről. Nem korlátozza magát egy bizonyos speciális ismeretkőre, hanem mind annak megtárgyalását programjába veszi, aminek korunk szempontjából világnézetű jelentősége van. Fő feladatának azt tekinti, hogy megismertesse olvasóival a világot ma mozgó eszméket s elébe adja azt a tény- és eszmeanyagot, amelyből lehetőleg tiszta képet nyerhessen a mai világnézetű helyzetéről. Tehát úgy a társas élet különböző formáiban, a politikai és gazdasági életben, mint a vallásban, a művészetekben és irodalomban, az egyes tudományok eredményeiben és a technikai fejlődésben megnyilatkozó új mozgalmakat és eszme-áramlatokat világnézetű szempontból méltatja és értékeli. Célja objektív, pártatlan megállapításokat adni, ezért helyet ad minden világnézetű irány-
nak, amely valódi meggyőződésen alapszik.

Előfizetési ára:

	egy évre	félre	negyedre
Romániában	720 Lei	360 Lei	200 Lei
Csehszlovákiában	140 Kc	70 Kc.	40 Kc.
Jugoszláviában	220 Dinár	110 Dinár	60 Dinár
Magyarországon	260.000 Korona	130.000 Korona	75.000 Korona
Ausztriában	28 Schilling	14 Schilling	8 Schilling
Egyéb külföldön	22 Sv. fr.	11 Sv. fr.	6 Sv. fr.

Egyes szám ára: 80 Lei, 15 Kc, 25 Dinár, 30.000 Kor., 3 Sch., 2'5 Sv. fr.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Cluj-Kolozsvár, Str. Regală 47.